

JAARVERSLAG 2013

**Regionaal Historisch
Centrum Alkmaar**

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
Bestuur	4
Algemeen Bestuur	
Dagelijks Bestuur	
Personeel	5
Algemeen	
Personeelsvertegenwoordiging	
Huisvesting	7
Algemeen	8
Publiekspresentaties	
Samenwerking met historische verenigingen en andere (erfgoed)instellingen	
Representatie	
Tentoonstellingen	
Digitaliseringsprojecten	
Vrijwilligers	
Dienstverlening	12
Bezoekcijfers	
Onderwerpen van onderzoek	
Educatie	
Publicaties	
Medewerking aan publicaties, projecten en tentoonstellingen van derden	
Bewerken en behouden	19
Archieven	
Inspectie	
Bibliotheek	
Atlas	
Stichting Vrienden van het Archief van Alkmaar e.o.	27
Bijlagen	
1. Stand van zaken overbrengingen en bestuursarchieven	28
2. Depotgebruik	29
3. Aanwinsten archieven	30
4. Lijst van beschikbaar gekomen toegangen	32
5. Aanwinsten atlas	33
6. Aanwinsten bibliotheek	34
7. Gepubliceerde onderzoeken	35

Inleiding

Het jaar 2013 zal de boeken ingaan als het jaar van de verhuizing. Zes jaar eerder, in 2007, werd het besluit genomen om een nieuw onderkomen te zoeken. En nadat al eerder (eind 2010) de kantoren en publieksruimten aan de Bergerweg in gebruik waren genomen, kon met de opening van het depot in oktober 2013 dit project afgesloten worden. Het laatste onderdeel, de inhuizing van alle archieven en collecties in het nieuwe depot, is zonder problemen en geheel volgens planning verlopen. Hiermee is ook een einde gekomen aan de periode van de bilocatie, waarbij de bezoekers (en het personeel zelf) niet direct over de archiefstukken konden beschikken. Twee keer per dag reed er een busje, de stukken kon men via internet reserveren. Mede dankzij de inzet van de medewerkers, is deze periode zonder problemen verlopen. Ook de verhuizing, een niet-alledaagse belevenis voor een archiefdienst, is dankzij de enthousiaste inzet van de medewerkers van het Regionaal Archief probleemloos verlopen. De goede voorbereiding leidde tot een soepel uitgevoerde verhuizing van de archiefstukken, die eigenlijk direct na inhuizing al weer teruggevonden konden worden.

De opening, gevolgd door een drukbezochte open dag, was de mooie afsluiting van het project. De vele positieve reacties van de bezoekers waren voor ons een mooie opsteker!

De realisatie van het nieuwe depot geeft ons, letterlijk en figuurlijk, ruimte voor nieuwe plannen. Het nieuwe beleidsplan, waar in 2013 al aan is gewerkt, zal daar vorm aan geven. Uiteraard zullen vele van de in dit jaarverslag beschreven activiteiten gecontinueerd worden, maar in 2013 is ook gewerkt aan het fundament van een nieuw, belangrijk onderdeel dat nodig is voor de taakuitvoering van het Regionaal Archief: het e-depot. Laten we hopen, dat we over niet al te veel jaren, met net zoveel trots het e-depot kunnen presenteren!

Alkmaar, februari 2014.
Paul Post, directeur.

Zwaaien naar het publiek bij de opening van het depot

(VRNL: Gedeputeerde Elvira Sweet, burgemeester van Alkmaar Piet Bruinooge (tevens voorzitter van het Regionaal Archief) en Paul Post (directeur Regionaal Archief). Foto: Theo van Houts).

BESTUUR

Het Regionaal Archief Alkmaar is een zelfstandige organisatie in de gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (RHCA). In deze regeling nemen 11 gemeenten uit de regio's Noord-Kennemerland en de Kop van Noord-Holland deel.

Algemeen Bestuur

Samenstelling op 31 december 2013:

- de heer P.M. Bruinooge (Alkmaar),
- mevrouw A. Hekker (Bergen),
- de heer H. Klijnstra (Castricum),
- de heer K.F. Schuiling (Den Helder),
- mevrouw H.R. Oosterop-Van Leussen (Graft-de Rijk),
- de heer L. Dickhoff (Heerhugowaard),
- de heer T.J. Romeyn (Heiloo),
- de heer J.R.A. Nawijn (Hollands Kroon)
- mevrouw E.M. Overzier (Langedijk),
- de heer B. Blonk (Schagen)
- de heer J.C. Hagens (Schermer).

Adviserend lid:

- mevrouw M.L. Loef (Provinciale Archiefinspectie).

Per 1 januari 2013 zijn de gemeenten Schagen, Harenkarspel en Zijpe gefuseerd tot de nieuwe gemeente Schagen. Namens die gemeente heeft de heer Blonk zitting in het bestuur. Hij vervangt daarmee de heren E. Vermeer (Harenkarspel), G. Westerink (Schagen) en P.C. Morsch (Zijpe).

Op 24 juni en 25 november 2013 is het Algemeen Bestuur bijeengekomen.

Dagelijks Bestuur

Samenstelling op 31 december 2013:

- de heer P.M. Bruinooge (Alkmaar), voorzitter,
- de heer P.J. Post (RHCA), secretaris,
- mevrouw E.M. Overzier (Langedijk), portefeuillehouder financiën,
- de heer K.F. Schuiling (Den Helder), vice-voorzitter,
- mevrouw H.R. Oosterop-van Leussen (Graft-De Rijk), portefeuillehouder personeel.

Op 15 april en 2 oktober 2013 is het Dagelijks Bestuur bijeengekomen.

PERSONEEL

Uit dienst getreden wegens pensionering:

- mevrouw C.P. Sandbrink-Bronkhorst, medewerker studiezaal,
- mevrouw A.E. Noltén, medewerker behouden.

Medewerkers per 31 december 2013

Directie en ondersteunende functies

- de heer drs. P.J. Post, directeur,
- mevrouw M. Huisman, managementassistent,
- de heer M. Alphenaar, medewerker informatiebeheer/automatisering,
- mevrouw B.F. Jansma, medewerker restauratie en conservering.

Team Dienstverlening

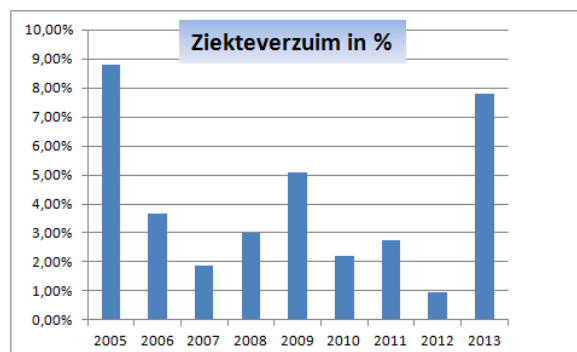
- de heer drs. H. de Raad, teamcoördinator,
- de heer drs. J.A.C. van Baar, medewerker studiezaal en educatie,
- mevrouw E. Snijders MA, medewerker dienstverlening,
- mevrouw A. Ettekoven, medewerker dienstverlening,
- de heer R.T. Bankras, archiefassistent.

Team Bewerken en Behouden

- de heer drs. A. Zuurbier, teamcoördinator,
- mevrouw W.L. Deimveld, medewerker archieven,
- de heer J. van Dijk, conservator atlas,
- mevrouw T. Free, medewerker atlas,
- mevrouw M. Joustra, bibliothecaris,
- mevrouw R.S. Meijer, medewerker bibliotheek,
- de heer drs. C.P.J.C. Renders, medewerker inspectie en acquisitie.

Verzuimcijfers

2013 - 7,8%¹
2012 - 0,94%
2011 - 2,7
2010 - 2,2%
2009 - 5%
2008 - 3%
2007 - 2%
2006 - 3,67%
2005 - 8,8%

¹ Het hoge verzuimcijfer is veroorzaakt door enkele langdurige ziektegevallen. Het kortverzuim in 2013 is vergelijkbaar met de voorgaande jaren.

Stagiaires:

HBO:

- Stagiaire in de eerste helft van het jaar: Noortje Molenaar, studente aan de Reinwardt Academie te Amsterdam. Project: bewerken archief van woningcorporatie Kennemer Wonen.
- Stagiair in de tweede helft van het jaar: Twan Mars, student aan de Reinwardt Academie te Amsterdam. Project: bewerken archief van een aantal R.K. parochies te Den Helder.
- Stagiaire in de tweede helft van het jaar: Lianne de Beurs, studente aan de Hogeschool van Amsterdam. Project: bewerken archief van het Regionaal Archief.

Middelbaar onderwijs:

- In de tweede helft van het jaar: begeleiding meerdaagse snuffel- en maatschappelijke stages van scholieren van het Mummellius Gymnasium en het Petrus Canisius College te Alkmaar.

Personeelsvertegenwoordiging

De personeelsvertegenwoordiging (PVT) is het medezeggenschapsorgaan binnen de organisatie en is als volgt geformeerd:

- mevrouw W. Deimveld, voorzitter,
- mevrouw R. Meijer, secretaris,
- mevrouw M. Joustra.

In 2013 heeft 1 overlegvergadering plaatsgevonden: 15 februari 2013.

Wegens omstandigheden heeft de PVT dit jaar slechts één overleg gehad met de bestuurder. Het vinden van nieuwe kandidaten is tot op heden niet gelukt. Om aan de eis van het minimum aantal van 3 leden te voldoen is Marijke Joustra voor de huidige situatie als pro forma-lid aangesteld. Wanneer zich twee nieuwe leden aanmelden zal Willy Deimveld na 10 jaar zitting aftreden als pvt-lid. Renate Meijer zal de lopende termijn tot half 2015 aanblijven.

Achterban:

Tijdens de tweemaandelijks werkoverleggen heeft de pvt geen mededelingen kunnen doen. Vanuit de achterban zijn geen vragen of opmerkingen binnen gekomen.

De PVT zal zich in 2014 hard maken voor onder meer:

- Aanpassing Rie (Risicoinventarisatie) in verband met nieuw depot.
- Arbocatalogus.

HUISVESTING

Nadat in 2010 de kantoren en publieksruimten van het Regionaal Archief in het gerenoveerde schoolgebouw aan de Bergerweg werden gehuisvest, is in 2013 het nieuwe depotgebouw in gebruik genomen.

De eerste helft van 2013 is hard gewerkt aan de voltooiing van het depotgebouw en de voorbereiding van de verhuizing. In juni is de gehele collectie verhuisd vanaf het oude depot aan de Hertog Aalbrechtweg naar de Bergerweg. In oktober kon met de feestelijke ingebruikneming van de nieuwe depots het verhuisproject afgesloten worden. De huur van het depot aan de Hertog Aalbrechtweg liep aan het eind van het jaar af, waarmee een eind is gekomen aan ruim 20 jaar aanwezigheid van het Regionaal Archief Alkmaar in Alkmaar-Noord.

Met deze verhuizing beschikt het Regionaal Archief over ruim 18 strekkende kilometer planklengte, tegenover nog geen 8 kilometer in het oude depot. De depots voldoen uiteraard aan de strengste wettelijke eisen en deze capaciteit zal naar verwachting voldoende moeten zijn om het papieren tijdperk te overleven.

De meters die op dit moment nog niet in gebruik zijn zullen zo veel als mogelijk verhuurd worden. Zo is er in 2013 een contract gesloten met het Stadsarchief Amsterdam voor de opslag van archiefmateriaal. Eind 2013 stond ruim 2,5 kilometer Amsterdams archief in de stellingen.

De kasten worden gevuld.

Dozen vol geschiedenis, klaar voor de bezoeker

Het nieuwe depotgebouw

ALGEMEEN

Medewerking aan publiekspresentaties

- Het Regionaal Archief werkte mee aan de Open Monumentendag in Alkmaar op zaterdag 14 september. Het archiefgebouw was geopend en trok ca. 250 bezoekers. We waren die dag ook vertegenwoordigd op de historische markt in de Grote Kerk.
- Tijdens de manifestatie Kunst tot de Nacht op 6 september was het Regionaal Archief geopend en waren er ca. 400 bezoekers.
- Onderzoek werd verricht voor en medewerking verleend aan de door Janina Pigaht vervaardigde film *Het Poppenhuis van Marjan Drukker*. De film is gemaakt in opdracht van het Stedelijk Museum Alkmaar ter opluistering van een mini-tentoonstelling over de Joodse familie Drukker. Trekpleister was het poppenhuis van Marjan Drukker dat speciaal hiervoor naar Alkmaar was gehaald. De tentoonstelling was te bezichtigen van 5 april tot juli 2013.
- Research werd verricht voor en medewerking verleend aan een film van het Israëliëse instituut Yad Vashem over het verlenen van onderduik aan Joodse vervolgdgen in de Tweede Wereldoorlog. De film belicht zes gevallen van onderduikverschaffing in zes verschillende landen. Nederland is vertegenwoordigd met een portret over de familie Kleibroek uit Warmenhuizen die onderdak verschafte aan de familie Drukker uit Alkmaar. Hoofdpersoon is de kleinzoon van boer Kleibroek, Peter Hetem. Voor de documentaire is uitgebreid gefilmd in ons depot. De filmische documentaire draait momenteel in het Yad Vashemcentrum in Jeruzalem en gaat over een half jaar via de VN als educatief product de wereld rond.
- Meegewerkt werd aan de aflevering *Water als wapen* van de NTR-serie *Nederland in 7 overstromingen* die op 27 december werd uitgezonden. In deze aflevering werd onder meer aandacht geschonken aan het beleg van Alkmaar in 1573.
- Meegewerkt werd aan een aflevering van de toeristische serie *Holland aan Zee*, die in het voorjaar van 2013 uitgezonden werd door RTL4.

Samenwerking met historische verenigingen en andere (erfgoed)instellingen

De samenwerking met de historische verenigingen wat betreft digitalisering van de verenigingsperiodieken is dit jaar voortgezet. Aan het eind van het verslagjaar waren de tijdschriften van de verenigingen in Akersloot, Alkmaar, Bergen, Callantsoog, Castricum, Den Helder, Egmond, Graft-De Rijk, Heiloo, Niedorp, Schagen, Schermer, Sint Pancras, Wieringermeer en Texel digitaal in te zien. Ook wordt met de verenigingen gesproken over samenwerking wat betreft de verwerving en duurzame bewaring van particuliere archieven en collecties. Daarnaast maakt een aantal verenigingen gebruik van software van het Regionaal Archief voor het ontsluiten en via internet aanbieden van beeldcollecties.

De samenwerking met Oneindig Noord-Holland, het erfgoed-initiatief van provinciewege, is voortgezet. In het kader van de viering van 200 jaar koninkrijk hebben we een aantal verhalen aan de website van Oneindig Noord-Holland toegevoegd.

Samen met het Stedelijk Museum Alkmaar, de Historische Vereniging Alkmaar, de Bibliotheek Kennemerwaard, de Stichting Vrienden van de Grote Kerk en de gemeente Alkmaar participeert het Regionaal Archief in het Alkmaars Historisch Café, die jaarlijks een lezingencyclus en andere activiteiten organiseert rond cultuurhistorische onderwerpen. De

lezingen worden gehouden in de Bibliotheek Kennemerwaard, locatie Gasthuisstraat. Dit jaar werden er zes lezingen georganiseerd over de volgende onderwerpen: de dames Vlaanderen, de Stelling van Amsterdam, de schilder Hitchcock in Egmond, Alkmaar en regio als bakermat van de industriemolen en glas-in-lood in gebouwen in en rond Alkmaar. De lezingen werden gemiddeld door 50 personen bijgewoond.

Het Regionaal Archief is ook vertegenwoordigd in het Platform Erfgoed Heerhugowaard, een samenwerkingsverband van de gemeente Heerhugowaard, Bibliotheek Kennemerwaard, de historische vereniging van Heerhugowaard, het Poldermuseum, de Vrienden van het Poldermuseum en de stichting Behoud Praalgraf Veenhuizen. Halfjaarlijks wordt gezamenlijk een activiteitenprogramma gemaakt, bestaande uit lezingen, tentoonstellingen en activiteiten.

Representatie

- *Alkmaarse Historische Reeks*
Paul Post had zitting in het bestuur van de Stichting Alkmaarse Historische Publicaties, die de Alkmaarse Historische Reeks uitgeeft. Harry de Raad had zitting in de redactiecommissie die de uitgave van het 14e deel van de AHR, gewijd aan de Alkmaarse hofjes, begeleidde.
- *Commissie Westfriese Geschiedschrijving*
Harry de Raad had zitting in de commissie.
- *Historisch Platform van de Historische Vereniging Alkmaar*
Jan van Baar had zitting in deze werkgroep van de Historische Vereniging Alkmaar, die indertijd in het leven is geroepen om een educatief pakket voor het onderwijs samen te stellen (Alkmaar in de klas).
- *Werkgroep Cultuur Primair/Formule C*
Jan van Baar had zitting in deze productgroep, waarin, onder auspiciën van Artiance alle cultuurhistorische instellingen van Alkmaar zitting hebben. De werkgroep richt zich op cultuureducatie in het primair onderwijs en in het voortgezet onderwijs in Alkmaar, Graft-De Rijp en Bergen.
- *Gebruikersvereniging Memorix*
Mark Alphenaar en Jesse van Dijl hadden zitting in dit overleg.
- *Archiefbibliothecarissen Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht*
Marijke Joustra en Renate Meijer hadden zitting in dit overleg.
- *Oud-Alkmaar*
Harry de Raad had zitting in de redactiecommissie van het tijdschrift Oud Alkmaar, een uitgave van de Historische Vereniging Alkmaar.
- *Kring van Archivarissen in Noord-Holland*
Paul Post had zitting in het bestuur.
- *Stichting Uit-In-Alkmaar*
Paul Post had zitting in het bestuur van het samenwerkingsverband van culturele instellingen in Alkmaar.
- *Werkgroep (voorheen Productgroep) Cultuurhistorie van de Stichting Uit-in-Alkmaar*
Namens het Regionaal Archief participeerde Harry de Raad in deze werkgroep die o.m. verantwoordelijk is voor de organisatie van de lezingencyclus in het kader van het Alkmaars Historisch Café.
- *Platform Erfgoed Heerhugowaard*
Namens het Regionaal Archief nam Harry de Raad deel aan de vergaderingen van dit platform.

Tentoonstellingen

In de expositieruimte aan de Bergerweg

Tot halverwege het verslagjaar was in onze expositieruimte een tentoonstelling te zien over historische kaarten van Alkmaar en de regio van de zestiende tot de twintigste eeuw. De kaarten laten zien hoe Alkmaar in de loop der eeuwen uitgroeide tot stedelijk knooppunt. In 2013 hebben we gewerkt aan de totstandkoming van een nieuwe permanente tentoonstelling ‘*Collectie op de kaart*’. De tentoonstelling is bedoeld om bezoekers een korte impressie te geven van wat het archief voor hen in petto heeft: het geeft antwoord op vragen en het laat mooie en soms verrassende documenten zien van Alkmaar en de regio. Belangrijke elementen in de tentoonstelling zijn de introductiewand en de vitrinetafels met reproducties. De introductiewand geeft via drie voorbeeldvragen overzichtelijk weer dat het combineren van verschillende bronnen belangrijk is om een goed antwoord te krijgen op de eigen zoekvragen. De vitrinetafels tonen elk meerdere objecten die zo zijn geselecteerd dat de variatie van onze collectie in soort, ouderdom en plaats van herkomst zo goed mogelijk naar voren komt.

Tijdens de open dag op 5 oktober konden bezoekers al een kijkje nemen in de tentoonstellingsruimte. Begin 2014 zal het geheel worden geopend. Inhoudelijk is samengewerkt met Archeologisch Centrum Alkmaar en De Nieuwe Collectie Amsterdam. Het geheel is vormgegeven door bureau Platvorm Amsterdam. Voor de realisatie van de expositieruimte is subsidie verleend door de provincie Noord-Holland.

Tentoonstellingen buiten het gebouw

De in samenwerking met de Stichting Alkmaarse Synagoge vervaardigde tentoonstelling over de in de Tweede Wereldoorlog omgekomen joodse familie Drukker, waarvan sprake was in het vorige jaarverslag, is de eerste maanden van 2013 nog te zien geweest in de synagoge aan de Hofstraat. In mei is de tentoonstelling in iets gewijzigde vorm herhaald in het Stedelijk Museum Alkmaar. Het teruggevonden poppenhuis van het enigst kind van het echtpaar Drukker was de grootste publiekstrekker.

Later in het jaar hebben we het tentoonstellingsmateriaal omgewerkt tot een ‘reizende tentoonstelling’, die op afspraak een aantal keren in de synagoge is bezocht door een aantal Alkmaarse scholen, onder begeleiding van de medewerker educatie van het Regionaal Archief.

Digitaliseringsprojecten

Project digitalisering genealogische en andere bronnen

Dit jaar is verder gewerkt aan de ontsluiting van de eerder gedigitaliseerde archieven. De doop-, trouw- en begraafboeken van Alkmaar en deels ook van de regio zijn in te zien op de website van het Regionaal Archief Alkmaar. De vrijwilligers zijn dit jaar begonnen aan het projectmatig invoeren van de gegevens van de notariële indexen en repertoria, die ook al via de website in te zien zijn.

Periodieken van historische verenigingen

In 2012 is het aantal periodieken dat via de website van het Regionaal Archief raadpleegbaar is, verder uitgebreid met de periodieken van de historische verenigingen van Sint Pancras en van Texel.

Metamorfoze-project Polders

Vanwege de verhuizing is geen verdere voortgang gegeven aan het online plaatsen van deze bestanden. De verwachting is dat ze in de loop van 2014 voor de bezoekers raadpleegbaar zullen zijn.

Vrijwilligers

Evenals vorig jaar zijn ook dit jaar vele archiefbronnen toegankelijk gemaakt door de op dit moment 36 genealogische vrijwilligers. Er is met name veel energie besteed aan het toegankelijk maken van de repertoria en indexen op de notariële archieven. Vaak zijn de repertoria dermate uitvoerig, dat raadpleging van de originele akte niet meer nodig is. Ook werden de nodige registers burgerlijke stand en bevolkingsregisters ontsloten. In totaal werden ca. 30.000 scans ontsloten op naam en andere gegevens.

Een andere groep van 25 vrijwilligers werkt aan het transcriberen van historisch belangrijke archiefbronnen. Zo is een begin gemaakt met het transcriberen van de vroedschapsresoluties van Alkmaar over de periode 1560-1816. Verder werden transcripties gemaakt van een persoonlijk verslag over de Bataafs-Franse tijd in Alkmaar, een 18de-eeuwse kroniek over de geschiedenis van de Noordkop en een 18de-eeuws pamflet over de schelmstreken van een Alkmaarse schoutsdienaar.

Tenslotte zijn er nog enige vrijwilligers, die betrokken zijn bij het ontsluiten van de beeldcollectie. Met hun kennis van de plaatselijke geschiedenis kunnen de foto's op de beeldbank met extra informatie worden verrijkt.

Vrijwilligersuitje

Evenals in vorige jaren werd er in het najaar een vrijwilligersuitje georganiseerd. Na een lezing door de conservator beeldcollecties Jesse van Dijk, volgde een rondleiding door het nieuwe depot en werd vervolgens een bezoek gebracht aan het Stedelijk Museum Alkmaar, waar een tentoonstelling over de dames Vlaanderen werd bekeken. De glasplatencollectie van deze Alkmaarse fotografen is in de loop van het jaar door het Stedelijk Museum Alkmaar overgedragen aan het Regionaal Archief Alkmaar.

DIENSTVERLENING

STUDIEZAAL EN WEBSITE

Het jaar 2013 was voor de digitale en fysieke bezoekers een heel bijzonder jaar. In december 2012 werd de website geheel vernieuwd. De nieuwe website richt zich behalve op de ervaren bezoeker ook op nieuwe bezoekersgroepen, die de mogelijkheden van het archief nog niet hebben ontdekt. Door op een aansprekende manier veel informatie aan te bieden in de vorm van foto's en verhalen, worden ook toevallige bezoekers van de website verleid tot een langduriger bezoek aan de site of een bezoek aan de studiezaal aan de Bergerweg. Er is veel gedigitaliseerd, maar uiteindelijk is dat toch maar een fractie van het totaal aan bronnen dat het Regionaal Archief bezit.

De dienstverlening was in de maanden mei en juni gedurende een aantal weken zeer beperkt vanwege de verhuizing van de archieven en collecties van de Hertog Aalbrechtweg naar het nieuwe depot aan de Bergerweg. Uiteraard leidde dit tot een daling van de bezoekerscijfers aan de studiezaal. Vanaf juli konden voor het eerst sinds de ingebruikname van de nieuwe studiezaal in januari 2011 alle materialen weer direct worden aangevraagd en ingezien op de studiezaal. De verhuizing werd beklonken met de officiële opening in oktober. In het tweede halfjaar trokken de bezoekerscijfers van zowel de studiezaal en de website flink aan. Veel 'nieuwe' mensen vonden de weg naar het archief en oude klanten zagen we weer vaker terug.

De verwachting dat vergroting van het digitale aanbod zou leiden tot een sterke afname van het studiezaalbezoek, blijkt (nog) niet te worden gerealiseerd. Er is inderdaad een daling van het individuele bezoek, maar daarentegen valt een sterke stijging van de groepsbezoeken te constateren, met name van scholieren. Ook landelijk is deze trend waarneembaar.

De geheel vernieuwde website werd in de loop van het jaar steeds frequenter geraadpleegd, al kwam het totaal aantal raadplegingen niet hoger uit dan het jaar ervoor. De stabilisering van het digitale bezoek komt overeen met het landelijke beeld. Opnieuw viel te constateren dat vergeleken met websites van soortgelijke organisaties de bezoekers van onze website langer dan gemiddeld op de website blijven (de gemiddelde verblijfsduur ligt nu op ruim 9 minuten). Dit komt door de steeds groeiende hoeveelheid digitale bronnen.

Fysiek bezoek

In 2013 werden aan de studiezaal 3.654 bezoeken gebracht (2012: 4.216). In deze aantallen zijn niet begrepen de bezoekers in het kader van evenementen (1.837), deelnemers aan cursussen/workshops (225) en aan rondleidingen in het archiefgebouw en het depot (240), leerlingen (898) en bezoekers van de tentoonstellingen (800). Als deze worden meegeteld komt het totaal aantal bezoeken op circa 7.654 (in 2012: 7.009).

Het bezoek van individuele onderzoekers aan de studiezaal daalde, maar dankzij een flinke stijging van de groepsbezoeken en het aantal bezoekers van evenementen, kwam het totale bezoekerscijfer alsnog hoger uit dan vorig jaar (een stijging van 9,2%).

Gemiddeld werden per dag circa 30 archiefstukken ter inzage gegeven. Daarnaast vond ook raadpleging plaats van niet gedigitaliseerde items uit de beeldcollecties en van boeken en tijdschriften uit de bibliotheekcollectie. Wat het laatste betreft: de bibliotheek leende 151 boeken uit (in 2012: 117).

Digitaal bezoek

Ten opzichte van het vorige jaar bleef het totale digitale bezoek ongeveer gelijk. Het aantal paginaweergaven kwam in 2013 uit op 2.540.382 (in 2012 was het aantal 2.569.207) het aantal bezoeken op 388.099 (in 2012: 464.025) en het aantal unieke bezoekers op 148.887 (in 2012: 365.898). Voor de telling zijn de cijfers van de eigen website gecombineerd met de bezoekcijfers van de sub-website 'Alkmaar op de kaart' en die van de door het Regionaal Archief aangeleverde bronnen aan de landelijke site 'WieWasWie'.

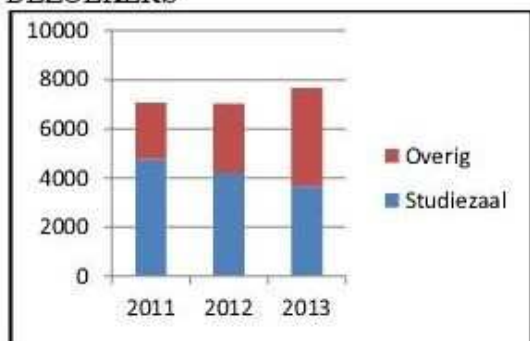
Het blijkt dat het totaal aantal paginaweergaven vrijwel gelijk is gebleven met vorig jaar, terwijl de aantallen bezoekers en bezoeken lager uitkwamen, al viel er wel een stijging te constateren in de loop van het jaar. Voor de telling wordt gebruikt gemaakt van Google Analytics. Hoe precies de 'unieke bezoekers' en 'bezoeken' worden geteld, is niet geheel duidelijk. Er is sprake van een zeer abrupte afname van het aantal 'bezoekers' en 'bezoeken', dat vrijwel zeker niet te maken heeft met een plotselinge afname van het digitaal bezoek, maar eerder een technische reden zal hebben. Het totale gegevensverkeer op de servers bleef namelijk op hetzelfde niveau, en ook het aantal paginaweergaven is niet gedaald.

Nieuwe website en inschakeling 'social media'

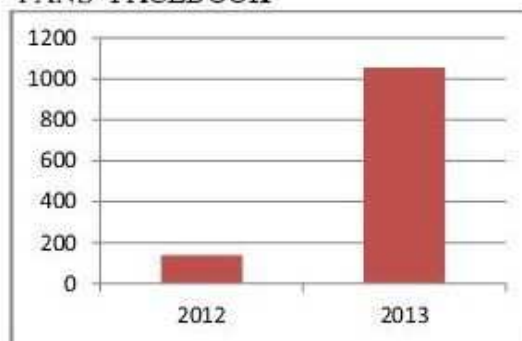
De nieuwe website van het Regionaal Archief ging op 17 december 2012 'live'. De site is zo ontworpen dat de trouwe bezoekers nog steeds snel hun weg kunnen vinden, maar dat daarnaast 'toevallige' bezoekers verleid worden om langer op de site te blijven en hun kennis te verdiepen. Zo kunnen er nieuwe bezoekersgroepen worden aangeboord.

Een verdere vernieuwing van het digitale aanbod zijn de pagina's van het Regionaal Archief op Facebook en Twitter. Sinds de introductie ervan in mei 2012 zijn de aantallen 'vrienden' en 'volgers' sterk gestegen. In 2014 steeg het aantal 'vrienden' op Facebook van 138 tot 1.055 en het aantal volgers op Twitter van 392 tot 754. De gebruikers van de sociale media - veelal mensen met een iets andere achtergrond dan de bestaande gebruikersgroepen - hebben het Archief weten te vinden en maken enthousiast gebruik van de nieuwe mogelijkheden.

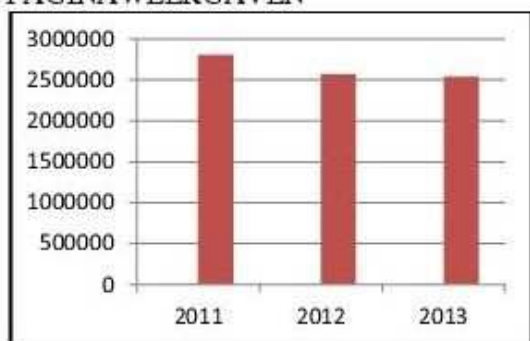
BEZOEKERS

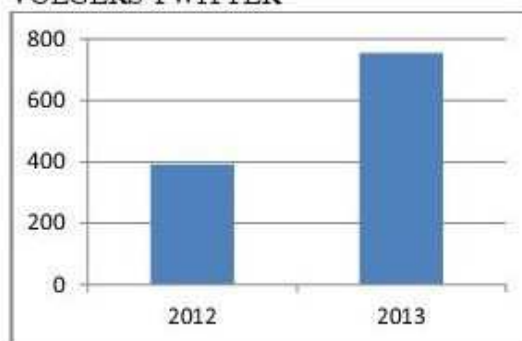
'FANS' FACEBOOK

PAGINAWEERGAVEN

VOLGERS TWITTER

WieWasWie en Alkmaar en regio op de kaart

Het Regionaal Archief is een van de partners bij het landelijke project *WieWasWie*, een samenwerkingsverband van archiefdiensten in Nederland. Gezamenlijk bieden de archiefdiensten via de site wiewaswie.nl genealogische bronnen aan. Het landelijk beschikbaar stellen van de digitale bronnen blijkt succesvol; het aantal paginaweergaven van de door het Regionaal Archief Alkmaar aangeleverde gegevens op *WieWasWie* bedraagt inmiddels 25,8% van het totaal (= eigen site plus de site van *WieWasWie*).

Een ander digitaal project waar we dit jaar mee zijn begonnen is *Alkmaar en regio op de kaart*. Dit is een website met een eigen webadres, zodat meerdere organisaties er mee kunnen werken. De website maakt het de gebruikers mogelijk geografische en topografische informatie te koppelen aan archiefbronnen en andere gegevensverzamelingen. Er zijn twee toepassingen vervaardigd: een voor Alkmaar en een voor de regio. De verdere ontwikkeling van deze toepassing gebeurt in samenspraak met de aangesloten gemeenten en met andere (erfgoed)organisaties. In het kader van *Alkmaar op de kaart* wordt intensief samengewerkt met de vakgroepen monumenten en archeologie van de gemeente Alkmaar. Voor de regio is er een algemene site, *Regio op de kaart*. Het is de bedoeling om ook voor sommige regiogemeenten specifieke *Op de kaart*-sites te maken. Dit jaar is een begin gemaakt met de ontwikkeling van een dergelijke site voor Heiloo (*Heiloo op de kaart*).

Klanttevredenheid

Onze bezoekers zijn zeer tevreden over de dienstverlening. Bij het landelijke klanttevredenheidsonderzoek in 2013 van de branchevereniging van archiefinstellingen in Nederland (BRAIN) scoorden we een algemeen ‘rapportcijfer’ van 8,0. Het landelijke waarderingscijfer was 7,7.

In 2011 werd een nog hoger rapportcijfer behaald, een 8,2. Die cijfers zijn niet helemaal vergelijkbaar, omdat in dat jaar de enquête niet alleen via de website maar ook via de studiezaal werd uitgezet. Landelijk blijkt dat internetbezoekers in het algemeen lagere cijfers geven dan fysieke bezoekers.

Onderwerpen van onderzoek

De meerderheid van de bezoekers kwam evenals de vorige jaren, voor genealogisch onderzoek. Het betreft ca. 60% van het totaal. De rest deed onderzoek naar regionaal-historische onderwerpen. Een klein percentage van de bezoekers hield zich bezig met wetenschappelijk onderzoek.

Om een idee te krijgen van de bestudeerde onderwerpen wordt verwezen naar bijlage 7, die een overzicht geeft van publicaties naar aanleiding van in het Regionaal Archief verricht onderzoek.

Educatie

Basisonderwijs

Het Regionaal Archief is opgenomen in de cultuurhistorische route voor de Alkmaarse basisscholen van het Bureau CultuurPrimair, een onderdeel van Artiance. Onder de titel *Met de school naar het Archief* bieden we al enige jaren een lichtvoetig en leerzaam programma voor de hoogste drie groepen van het basisonderwijs. De leerlingen voeren in kleine groepjes korte opdrachten uit in de studiezaal.

De opdrachten variëren van vragen over de eigen omgeving en de digitale gezinskaart tot de raadpleging van het bevolkingsregister en het inkleuren van een oude landkaart. Tenslotte ontwerpen de leerlingen zelf een geboorteakte en krijgen zij vragen voorgelegd over het nieuws in de *Alkmaarsche Courant* op de dag van hun geboorte. De ochtend wordt besloten met een kijkje in het depot waarbij bijzondere archiefstukken worden getoond. Doel van het bezoek is om op speelse wijze te ontdekken wat er allemaal in een archief te vinden is. Bij dit project krijgt de school het lespakket *Stamboom in de klas* aangeboden. Als bewijs van deelname krijgen de leerlingen een archiefdiploma uitgereikt. In het afgelopen kalenderjaar hebben we 770 leerlingen een dergelijk certificaat overhandigd.

Tijdens het verslagjaar hebben ook vele basisscholen via *Het Huis van het Verleden* een beroep op het archief gedaan ter ondersteuning van het educatieve project over de Engels-Russische invasie van 1799.

Tenslotte is nog vermeldenswaardig dat er in navolging van de scholen in Sint Pancras ook in Waarland en Warmenhuizen gewerkt is met het educatieve pakket *Vroeger in je dorp...* – het door ons ontwikkelde omgevingsgeschiedenisproject voor de bovenbouw van de basisscholen buiten Alkmaar. De voorbereidende lessen over de historische ontwikkeling van het dorp worden in de klas gegeven, zelfwerkzaamheden van de leerlingen vinden plaats binnen de familie en in de buurt. Het buitenonderdeel bestaat uit een speurtocht door het dorp. Het project kan worden besloten met verwerkingslessen, een presentatie of tentoonstelling. In Warmenhuizen trok een school zelf het project, in Waarland namen leden van de historische vereniging het voortouw.

Voortgezet onderwijs

Vele scholen hebben weer geput uit *Alkmaar in de klas – de klas in Alkmaar*, een omgevingsgeschiedenisproject voor leerlingen van het VMBO en HAVO/VWO. Het pakket bevat tekstmateriaal over Alkmaar in de Middeleeuwen, de Gouden Eeuw van Alkmaar, de Ontwikkeling in de 18^e en 19^e eeuw en Alkmaar als moderne stad. Aan alle vier onderdelen is een bronnenboekje met beeldmateriaal gekoppeld. Het buitenonderdeel bestaat uit een rondwandeling door de binnenstad en een speurtocht in het Stedelijk Museum. Het lespakket is een uitgave van het Historisch Platform waarin de Historische Vereniging Alkmaar, acht cultuurhistorische instellingen en zeven Alkmaarse scholen voor het voortgezet onderwijs zijn verenigd.

Schoolklassen van het Murmellius Gymnasium, het Petrus Canisius College te Alkmaar, de Berger Scholengemeenschap en het Regiuscollege te Schagen bezochten het archief in het kader van klassikale schoolopdrachten. De in totaal 128 leerlingen kregen tijdens een introductiebezoek uitleg over het gebruik van onze website, van historische literatuur en de primaire bronnen. Na een rondleiding werden zij vervolgens op de studiezaal verder begeleid door onze studiezaalmedewerkers. De groeiende naamsbekendheid en de contacten met docenten van middelbare scholen te Alkmaar leidden er wederom toe dat ook vele scholieren als individueel bezoeker naar het archief kwamen voor het maken van een (profiel)werkstuk.

Cursussen en workshops genealogie, lezen van oud schrift, regionale geschiedenis en zoeken naar historische informatie op het internet

Ook dit jaar werden introductiemiddagen georganiseerd voor nieuwe bezoekers en andere geïnteresseerden. Deze werden dit jaar 6 keer gegeven met in totaal 36 deelnemers. Twee keer werd een verdiepingsworkshop ‘zoeken naar historische en genealogische informatie via het internet’ aangeboden, waaraan werd deelgenomen door in totaal 12 personen.

Evenals andere jaren werden er in de regio cursussen en workshops gegeven over genealogie. Een uitgebreide cursus genealogie (3 bijeenkomsten) werd dit jaar gehouden in Alkmaar en telde 12 deelnemers.

Workshops genealogie, bestaande uit 1 of 2 bijeenkomsten, werden georganiseerd in de bibliotheken te Anna Paulowna, Harenkarspel, Schagen en Alkmaar (locaties Gasthuisstraat en De Mare). In totaal werd aan deze workshops deelgenomen door 95 personen.

De workshops werden gegeven in samenwerking met KopGroep Bibliotheken en Bibliotheek Kennemerwaard.

Een vast onderdeel van ons cursuspakket is het onderwijs in het lezen van oud schrift (paleografie). In het najaar startten cursussen voor beginners en voor gevorderden, waaraan 40 personen deelnamen. Evenals vorig jaar organiseerden we ook dit jaar een cursus voor mensen die regionaal-historisch onderzoek willen doen aan de hand van archiefstukken en andere materialen die bewaard worden bij het Regionaal Archief Alkmaar. Er waren 8 deelnemers.

Het totaal aantal personen dat deelnam aan een introductie, een workshop of een cursus bedroeg 225.

Lezingen

Voor de historische verenigingen van Heiloo, Oudorp en Zijpe werden door onze medewerkers lezingen gehouden, waarbij uitleg werd gegeven over de archieven en collecties die over deze plaatsen aanwezig zijn bij het Regionaal Archief. De nadruk lag daarbij op foto's, films en kaarten.

Een lezing over het beleg van Alkmaar in 1573 werd gegeven aan de vereniging Vrije Kunst te Bergen en aan vrijwilligers van de manifestatie Kaeskoppenstad in Alkmaar.

De lezingen werden bijgewoond door in totaal ca. 345 personen.

Daarnaast hielden we lezingen met foto/filmpresentaties te Alkmaar, Bergen, Castricum, Egmond aan Zee, Egmond-Binnen, Oudorp, Zijpe en Heiloo, waarbij circa 1.240 personen aanwezig waren. In Bergen werd tijdens de Open Dag t.g.v. het 25-jarig bestaan van de plaatselijke historische vereniging een doorlopende voorstelling in de Ruïnekerk gegeven, die door circa 1.500 personen is bezocht.

Het Regionaal Archief werkte evenals vorige jaren mee aan de lezingencyclus in het kader van het „Historisch Café“, een samenwerkingsverband van de Alkmaarse erfgoedinstellingen (Bibliotheek Kennemerwaard, Stedelijk Museum Alkmaar, vakgroepen Archeologie en Monumentenzorg van de gemeente Alkmaar, Historische Vereniging Alkmaar en de Stichting Vrienden van de Grote Kerk).

Dit jaar zijn er 6 lezingen gehouden over de volgende onderwerpen:

- *De Stelling van Amsterdam* – door Peter Schat;
- *De schilder George Hitchcock in Egmond* - door dr. Peter v.d. Berg;
- *Alkmaar als bakermat van de Hollandse industriemolen* - door dr. Herman Kaptein
- *Glasschilderingen in Alkmaar en regio* - door Janneke van Zanten;
- *Stolpboerderijen in Alkmaar en omgeving* - door Henk de Visser;
- *De Dames Vlaanderen in Alkmaar en hun fotoatelier* - door dr. Thimo de Nijs.

De lezingen vonden plaats in de Bibliotheek Kennemerwaard, locatie Gasthuisstraat, en werden gemiddeld door ca. 45 mensen bezocht.

Rondleidingen

Rondleidingen werden dit jaar verzorgd voor:

- leden van de ‘Chirurgijnsjoffers’, een vereniging van partners van medici;
- gepensioneerde ABOP-leden;

- Vrouwen van Nu, afdeling Alkmaar;
- *Actevitalis*, voortgekomen uit de excursiecommissie van de vereniging Holland;
- de groep Past Rotarians Alkmaar/Bergen;
- een groep leden van de bibliotheek te Oudorp.

Aan de rondleidingen werd deelgenomen door ca. 240 personen.

Werkbezoeken

Ook dit jaar vond weer een werkbezoek vanuit een van de bij het Regionaal Archief aangesloten gemeenten plaats. Dit keer werden leden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad van Bergen ontvangen. Ook de plaatselijke afdeling van Groen Links in Alkmaar bracht een werkbezoek aan het Regionaal Archief.

Publicaties

In het verslagjaar verzorgde het Regionaal Archief wederom de rubriek in het *Noordhollands Dagblad*, editie *Alkmaarsche Courant* onder de titel 'Ik was erbij', een serie die al loopt sinds 2005. Elke week behandelen we een onderwerp uit de geschiedenis van de gemeenten in het verspreidingsgebied van de streekeditie *Alkmaarsche Courant* na 1945, met erbij aansprekende foto's. Ook dit jaar verschenen weer vele bijdragen, waarop goed werd gereageerd door de lezers.

In samenwerking met de werkgroep *Alkmaarders op de kaart* werd een wandelkaart vervaardigd met een Drebbel-route. Cornelis Jacobsz Drebbel vervaardigde in 1597 een bijzonder fraaie en gedetailleerde kaart van Alkmaar. De wandelkaart gebruikt deze kaart als ondergrond voor een wandeling langs plekken in de Alkmaarse binnenstad die iets met Drebbel te maken hebben en geeft informatie over deze beroemde Alkmaarder.

De Vrienden van het Archief werden ook dit jaar op de hoogte gehouden van het reilen en zeilen op het Regionaal Archief door de papieren nieuwsbrief *Archivaria*. Voor digitale bezoekers kwam daarbij een nieuw product, de digitale nieuwsbrief. Er zijn inmiddels 280 abonnees.

Medewerking aan publicaties, projecten en tentoonstellingen van derden

Publicaties

Medewerking werd verleend aan de totstandkoming van het veertiende deel van de Alkmaarse Historische Reeks, gewijd aan de hofjes van Alkmaar. Dit boek, getiteld *Hofjes van Alkmaar* en geschreven door Jurjen Vis kwam uit in november. Het Regionaal Archief had een groot aandeel in de tekst- en beeldredactie voor het boek.

De Alkmaarse erfgoedinstellingen schreven gezamenlijk een aansprekend publieksboek onder de titel *Alkmaars Macht en Pracht*, gewijd aan het thema van de Open Monumentendag (in dit jaar 'Macht & Pracht'). Een aantal medewerkers van het Regionaal Archief leverde bijdragen voor deze bundel. Het boek verscheen in september op de Open Monumentendag.

Tentoonstellingen

Voor de volgende tentoonstellingen is gebruik gemaakt van materiaal afkomstig uit de archieven collecties van het Regionaal Archief:

- Drebbel-tentoonstelling in de Grote Kerk te Alkmaar;
- Streetmuseum-app van Oneindig Noord-Holland;
- tentoonstelling over het leven en werk van de Dames Vlaanderen in het Stedelijk Museum van Alkmaar;

- tentoonstelling in het Hollands Kaasmuseum te Alkmaar;
- tentoonstelling in het Nationaal Bevrijdingsmuseum 1944-1945 te Groesbeek;
- tentoonstelling over de Kroonprins op Wieringen;
- permanente expositie van de Historische vereniging te Heiloo;
- tentoonstelling in het Abdijmuseum te Egmond-Binnen.

Projecten

Evenals in voorgaande jaren werd in 2013 door boekhistorici van de Universiteit van Amsterdam onderzoek verricht naar de boeken uit de Alkmaarse Stadslibrije. Door dr. Paul Dijstelberge wordt gewerkt aan een boek over de oude Stadslibrije.

BEWERKEN EN BEHOUDEN

Archieven

Bewerking

Na jaren van voorbereiding was het begin juni 2013 eindelijk zover; de verhuizing ging van start. Veel tijd is gaan zitten in de planning en de laatste voorbereidingen. Tijdens de verhuizing werd er door ons scherp toezicht gehouden op het zo goed mogelijk vervoeren van het kwetsbare materiaal. Op wat kleine incidenten na is dat goed gelukt. We mogen dan ook tevreden terugkijken op deze ingewikkelde operatie. Na plaatsing van de archieven in de depots begon de volgende grootschalige actie. De registratie van de vindplaatsen van de archieven in het archiefbeheersysteem. Zeven kilometer archief moest binnen drie weken worden geregistreerd. Met als extra complicatie dat in het nieuwe depot overgegaan is naar berging op formaat. Veel inventarisnummers moesten per nummer in het systeem worden gezet. Desondanks is het gelukt om binnen de gestelde termijn van drie weken alles in te voeren. Hierna kon de dienstverlening op de studiezaal weer volledig worden hervat. Alle stukken konden nu weer worden opgevraagd. Zo kwam er een einde aan 2,5 jaar werken met een bilocatie en het heen en weer rijden van archiefmateriaal. Terugkijkend op deze periode met “beperkte” dienstverlening kunnen we concluderen dat dit goed verlopen is. Het kwam zelden voor dat archiefstukken niet op tijd op de Bergerweg waren.

In de periode voor de verhuizing is er veel gedaan om de collectie zo goed mogelijk te ontsluiten en te verpakken. We zijn erin geslaagd om zo goed als alle archieven te voorzien van een toegang (van beschrijvende inventaris tot plaatsingslijst). Na telling bleek er nog drie procent van onze archiefcollectie geen toegang te hebben en dus niet opvraagbaar te zijn op de studiezaal. Het gaat om 16 meter overheidsarchief en circa 200 meter particulier archief (totale collectie ruim 8 kilometer). Ook is de hele collectie nu verpakt in passende zuurvrije dozen en zo goed als de gehele collectie is voorzien van zuurvrije omslagen. Ook zijn alle dozen voorzien van een duidelijk etiket. Voor een compleet overzicht van aanwinsten, toegangen en herverpakkingen wordt verwezen naar bijlage 4.

Verder werd de digitalisering van de toegangen en het opnemen van stukken met een openbaarheidsbeperking afgerond. Alle digitale toegangen werden gecontroleerd en zoveel mogelijk gestandaardiseerd.

Acquisitie overheidsarchieven

De acquisitie van overheidsarchieven werd ook voor het grootste deel in 2013 beperkt tot archieven die binnen de wettelijke periode (voor 1993) vielen. Vervroegde overbrenging van overheidsarchieven was tot na de zomer, door de zeer beperkte ruimte in onze oude archiefbewaarplaats, niet mogelijk.

Mede door de begeleiding vanuit het Regionaal Archief Alkmaar werd het archief van de gemeente Schagen over de periode 1988-1995 ontsloten (formele overbrenging begin 2014) door twee medewerkers van de gemeente.

Alle gemeenten hebben nu voldaan aan de wettelijke eis om hun archief tot 1993 over te brengen naar de archiefbewaarplaats van het Regionaal Archief. Zie voor een overzicht van de stand van zaken wat betreft deze wettelijke verplichting tot overbrenging bijlage 1. Met dien verstande dat de bouwvergunningen in het betreffende overzicht niet zijn meegenomen. In samenspraak met de provinciaal inspecteur is gesteld dat de bouwvergunningen in ieder geval in 2014 moeten zijn overgedragen.

Dit betekent dat vanaf dat jaar van alle gemeenten de archiefbescheiden vanaf 1915 betreffende monumenten en beeldbepalende panden (in origineel) raadpleegbaar zullen zijn in het Regionaal Archief.

Acquisitie particuliere archieven

2013 was het jaar van de verhuizing van de archieven van de Hertog Aalbrechtweg naar de Bergerweg. Dit had zijn weerslag op alle geledingen van de organisatie. De acquisitie van particuliere archieven richtte zich dit jaar daarom niet zozeer op het binnenhalen van nieuwe als wel op de bewerking van reeds eerder verworven archieven en aanvullingen. Zo kwamen inventarissen gereed van de archieven van onder meer Koninklijke Kaasfabriek Eyssen te Alkmaar, de R.K. parochies in de Wieringermeer, de Alkmaarse Vrijwillige Brandweer en de Woningcorporatie Kennemer Wonen.

Waarschijnlijk onder invloed van het grote aantal publicaties in verband met de bijzondere verhuizing van de archieven kwam er dit jaar toch en onverwachts een stortvloed van particuliere archieven op ons af. Naast nog een aantal kerkelijke archieven en archieven van stichtingen ter bescherming van kerkgebouwen werden er archieven van diverse verenigingen, actiecomités en organisaties aangeboden. Een aantal van de meer bijzondere hieronder zijn die van de Alkmaarse Weer- en Sterrenkundige Vereniging Metius, de Castricumse Uitvaartvereniging en het archief van de jazzboerderij van Max Teeuwissen te Den Oever. Dankzij de bemoeienis van een aantal (oud-)corpsleden verkreeg het Regionaal Archief een forse aanvulling op het archief van de Alkmaarse Vrijwillige Brandweer.

Blijkbaar is bekend geraakt dat in het segment culturele archieven van het Regionaal Archief ook archieven van bekende architecten en kunstenaars zijn opgenomen. We zijn in gesprek met de Bergense architect Maarten Min over zijn over te dragen archief en dit jaar werd ons het ‘Alkmaarse’ deel van het archief van de Zaandamse architect Jaap Schipper (ontwerper van de Zaanse Schans) in schenking aangeboden alsook archiefstukken van de Alkmaarse architecten Van Reyendam (vader en zoon).

Naast het archief van de Bergense kunstenaar Jaap Min (vader van architect Maarten Min) ontvingen we een verzameling schetsen en manuscripten van/over kunstenaar Gerrit Kooyman. Ook de allerlaatste aanvulling op het archief van de culturele instelling Provadja berust inmiddels in het nieuwe depot.

Het segment sportarchieven werd dit jaar versterkt met de komst van het archief van VV De Duinrand te Schoorl.

Opmerkelijke binnenkomer: voor degenen die nog niet wisten dat er in Alkmaar ooit een bananenrokerij bestond zijn de bewijzen daarvan dit jaar door de familie Zandbergen aan het Regionaal Archief geschonken.

Naast nieuwe archieven en aanvullingen op reeds verworven archieven werd er in de loop van het jaar ook losse archivalia aangeboden. Zo kwamen we onder meer in het bezit van een aantal handgeschreven brieven van oud-archivaris Bruinvis.

Bij de bewerking van de archieven van de als laatste bij het Regionaal Archief aangesloten gemeente is gebleken dat een aantal verenigingen hun archieven bij de gemeente Den Helder, c.q. de Helderse Historische Vereniging in bewaring had gegeven. Ook in de inventaris van de gemeente Wieringermeer zaten gedeponeerde particuliere archieven “verstopt”. Dit gegeven maakt het noodzakelijk op korte termijn het bestand particuliere archieven opnieuw door te lichten. Wellicht kan aangetoond worden dat het zwaartepunt van actieve acquisitie kan worden verlegd.

Er werden dit jaar door omstandigheden geen schenkingsakten en akten van bewaargeving verzonden. De verzending van de circa 28 akten staat gepland voor begin 2014.

E-depot

Sinds de jaren negentig van de vorige eeuw is veel informatie digitaal vanaf de creatie: de 'digitaal geboren documenten'. Net als bij de papieren documenten moet de samenhang tussen de bestanden en de toegankelijkheid ervan gewaarborgd blijven. Ondanks het feit dat deskundigen al langer wijzen op de risico's en aandringen op actie, is er toch sprake van een 'dreigend informatie-infarct' bij de overheid².

Om er voor te zorgen dat de digitale documenten van de aangesloten gemeenten in de toekomst ook duurzaam bewaard kunnen worden, is er in 2012 door het Regionaal Archief een vooronderzoek gestart.

Dit vooronderzoek is in 2013 voortgezet met het vaststellen van een metadatamodel. Hiertoe is een werkgroep in het leven geroepen, samengesteld uit vertegenwoordigers van enkele gemeenten. Goede afspraken over het metadatagebruik zijn een voorwaarde om te kunnen komen tot een goed e-depot. Dit heeft geleid tot een model, dat nog getoetst zal worden aan de landelijke uitgangspunten die begin 2014 verschijnen.

Ook is er gestart met de volgende fase in de voorbereiding voor een implementatie van een e-depot, namelijk een pilot waarin i.s.m. met gemeenten en collega-archiefdiensten een test zal worden uitgevoerd met de koppeling van de gemeentelijke administratie en een e-depot. Hierin wordt samengewerkt met twee archiefdiensten, die een vergelijkbaar onderzoek willen doen: het Waterlands Archief (Purmerend) en het Streekarchief Midden-Holland. Vanuit elke archiefdienst zal een gemeente voorgesteld worden om deel te nemen in de pilot. Voor het Regionaal Archief Alkmaar zal dat Heerhugowaard zijn. Voor dit project is een subsidieaanvraag ingediend bij het landelijke innovatieprogramma *Archief2020*.

Inspectie

In het *Inspectiebeleidsplan 2010-2013* was voorzien in de tijdelijke externe inhuur van inspectie-uren als aanvulling op de structureel verankerde inspectiecapaciteit. Dit om te kunnen voldoen aan de wettelijke inspectieverplichting en om kennis te nemen van nieuwe tools en inzichten op het gebied van inspectie en auditing.

Omdat een traject van een integrale inspectie een zekere doorlooptijd heeft, vallen bezoeken op locatie en eindrapportage niet altijd in hetzelfde kalenderjaar. In 2013 zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Rapportage integrale archiefinspectie Castricum*
- Rapportage integrale archiefinspectie Heerhugowaard*
- Uitvoering integrale archiefinspectie Hollands Kroon*
- KPI-verslag Bergen
- Advisering Handboek Vervanging Heerhugowaard*
- Monitoring verbeteracties informatiehuishouding Den Helder

² Jaarverslag van de Randstedelijke Provinciale Archiefinspecties, 2009-2010.

- Fusiebegeleiding Alkmaar/Schermer/Graft-de Rijk
- Advisering/informatieverstrekking aangesloten organisaties/gemeenschappelijke regelingen/HHNK
- Verstrekken machtigingen vernietiging en verkorting bewaartermijnen aangesloten organisaties.

Bij de met een * aangegeven werkzaamheden werd een externe medewerker ingezet.

Voor de DIV-medewerkers van de aangesloten gemeenten werd een bijeenkomst georganiseerd gewijd aan de toepassing van de KPI-systematiek. De inspecteur nam deel aan overleggen met de Noord-Hollandse archiefinspecteur, met de sectie inspectie BRAIN, de vervangingswerkgroep gemeenten en de e-depot/metadawerkgroep.

Op het vlak van de archiefregelgeving zijn er wijzigingen opgetreden die de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de informatiehuishouding en het toezicht daarop en verantwoording daarover sterker horizontaal verankeren. Met de inwerkingtreding van de wetgeving rond het InterBestuurlijk Toezicht (IBT) op 1 oktober 2012 is het toezicht vanuit de provinciale archiefinspectie op afstand geplaatst. Dit heeft gevolgen voor de positie, het toezichtsdomein en de methodieken van de gemeentelijke archiefinspectie. Tevens noopt het de overheidsorganen serieus te werken aan de implementatie van een kwaliteitssysteem voor het informatie- en archiefbeheer. Dit is in de Archiefregeling voorgeschreven, maar is vaak nog niet, of slechts in embryonale vorm, aanwezig bij de gemeenten.

Met het vervangen van het provinciale toezicht vooraf (via de Archiefwet) door interbestuurlijk toezicht achteraf (IBT) komt het toezicht op beheer- en zorgaspecten bij de gemeentelijke inspecteur te liggen. Het toezicht op archiefruimten wordt hierdoor een aangelegenheid van de gemeentelijke inspectie, wat een aanzienlijke verzwaring van de inspectielast betekent.

Om de horizontale verantwoording vorm te geven heeft de VNG in 2011 een lijst van zogenaamde “Kritische Prestatie Indicatoren” (archief-KPI’s) ontwikkeld. Deze KPI’s dienen behalve voor de horizontale verantwoording tussen college en raad ook voor de algemene informatievoorziening richting de burger en voor de verticale informatievoorziening ten behoeve van de provinciale toezichthouder. Gemeenten en hun archivaris moeten met deze archief-KPI’s aan de slag. Na de KPI-pilot met de gemeente Heerhugowaard in 2012 is in 2013 met de gemeente Bergen een KPI-traject doorlopen. Op basis van door de gemeente aangeleverde gegevens heeft de inspecteur een KPI-verslag opgesteld en gerapporteerd aan het college. Bedoeling is de werkwijze die toegepast is bij de gemeente Bergen ook toe te passen bij de overige gemeenten. Hiertoe zijn met verschillende gemeenten inmiddels afspraken gemaakt. Het streven is om de KPI-systematiek in de komende twee jaar bij alle gemeenten ingevoerd te hebben.

Net als het vorige verslagjaar komt uit inspecties en gesprekken met de betrokken medewerkers bij de gemeenten naar voren dat de uitdagingen van de voortschrijdende digitalisering van de informatievoorziening verschillend worden opgepakt. In voorgaande jaarverslagen is al opgemerkt dat de overgang van analoge (papieren) naar digitale archivering al gauw leidt tot hybride situaties, waarin papieren en digitale stukken door en naast elkaar bestaan. Dit kan nadelige gevolgen hebben voor de volledigheid en betrouwbaarheid van de informatievoorziening. Het is bovendien inefficiënt omdat hierdoor vaak dubbel gearchiveerd moet worden. Het vastlopen in een hybride omgeving kan voorkomen worden door papieren originelen te vervangen door digitale archiefexemplaren. De organisatie moet voor de gerelateerde werkprocessen dan wel ingericht zijn op digitaal (zaakgericht) werken. Enkele organisaties in de regio hebben inmiddels een besluit tot

vervanging van vernietigbare stukken genomen (Alkmaar, Heerhugowaard, HHNK, Veiligheidsregio). Een aantal gemeenten is bezig met de voorbereiding van een dergelijk besluit. Het inzicht verschaffen in de wijze waarop de vervanging plaatsvindt (door het opstellen van een handboek), wordt daarbij als lastig ervaren. Rond het vraagstuk van de vervanging is door een aantal gemeenten een werkgroep gestart, waaraan ook de inspecteur deelneemt. De begin 2014 verwachte publicatie van de landelijke Handreiking Vervanging zal gemeenten meer handvatten geven voor het inrichten van het vervangingsproces. Tevens zal het input vormen bij de actualisering van de vervangingsprocedure voor de regio.

In de regio spelen verschillende fusietrajecten (afgeronde fusies in Hollands Kroon en Schagen, lopende fusies tussen Alkmaar, Schermer en Graft-de Rijk). Daarnaast worden veel taken uitbesteed of overgedragen aan andere overheidsorganen, private organen of (nieuw in te stellen) shared service centers, gemeenschappelijke regelingen (bijvoorbeeld RUD, Cocensus, sociaal domein, brandweer/Veiligheidsregio) of andere “verbonden partijen”. Voor de archiefbescheiden moeten hierbij voorzieningen worden getroffen. De inspecteur heeft dit jaar regelmatig hierover geïnformeerd. De ervaring leert dat de noodzakelijke voorzieningen niet altijd tijdig getroffen worden en dat de hiermee samenhangende werkzaamheden (zoals afsluiten en overdragen van archieven) nogal eens worden onderschat. Ook een lastig vraagstuk is de vaststelling wie zorgdrager dan wel beheerder is van de archieven gevormd bij de uitvoering van de overgedragen taken. Over deze beheerzaken zullen afspraken gemaakt moeten worden.

Door de inspecteur zijn aan de aangesloten organen adviezen en informatie verstrekt over onderwerpen als de vervanging van vernietigbare en permanent te bewaren archiefbescheiden, het afsluiten en ter beschikking stellen van archieven bij overdracht van taken en gemeentelijke fusies, de verkorting van bewaartermijnen van cliëntendossiers, waardering en selectie, aanpassingen archiefruimten, archiefverordeningen en besluiten informatiebeheer.

Ook dit jaar zijn door alle aangesloten gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en het HHNK vernietigingsvoorstellen, ter beoordeling van de gemeentearchivaris, opgestuurd.

Bibliotheek

Er werd veel tijd besteed aan de voorbereiding en de begeleiding van de verhuizing van de bibliotheekcollectie naar het nieuwe depot. Kwetsbare boeken en bijzondere formaten werden in dozen verpakt. De ruimtebesparende formaatplaatsing uit het oude depot is in het nieuwe depot overgenomen. Door het verschil in hoogte tussen de oude en nieuwe stellingen moest 75 meter (5%) van de collectie een nieuwe plaats krijgen. De krantencollectie is verhuisd naar een apart depot met speciale stellingen.

Evenals in voorgaande jaren werd in 2013 door boekhistorici van de Universiteit van Amsterdam onderzoek verricht naar de boeken uit de Alkmaarse Stadsbibrije en naar de boeken uit de Pastoorsbibliotheek Limmen.

In de leeskamer hebben we een kleine tentoonstelling ingericht over '200 jaar Koninkrijk'. Daarbij werd een geïllustreerd *meeneemboekje* geproduceerd met een overzicht van de belangrijkste boeken uit de collectie over dit onderwerp.

Er werd een begin gemaakt met het tonen van bijzondere boeken uit de collectie op de website, in de vorm van digitale bladerboeken met een transcriptie. Als eerste is hiervoor gekozen het gedicht *Alckmaar-beleg* van Pieter Janszoon Schaghen uit 1615.

In 2013 werden, met medewerking van de betreffende historische verenigingen en uitgevers, de volgende periodieken gedigitaliseerd en toegevoegd aan de tijdschriften- en krantenviewer op de website:

- *Ach lieve tijd : tien eeuwen Alkmaar en de Alkmaarders*. Zwolle, Waanders, 1987-1988 (16 afleveringen);
- *Uitgave van de Historische Vereniging Texel*, jaargangen 1986-2010;
- *De Klin* (Historische Vereniging Sint Pancras), jaargangen 1986-2010;
- *Contact met de Egmonden*, jaargangen 1961-1980.

Aanwinsten

De bibliotheek werd uitgebreid met 423 publicaties (2012: 582), waaronder aangekochte publicaties en schenkingen van collega's, bezoekers en relaties. Alle aanwinsten werden beschreven in de catalogus en elke twee of drie maanden werd een overzicht op de website geplaatst.

Een overzicht van de meest bijzondere aanwinsten is terug te vinden in bijlage 6. Daaronder een zeer zeldzame uitgave van de Alkmaarse drukker Simon van Hoolwerf uit 1729. Van deze drukker zijn slechts 24 titels bekend, gedrukt tussen 1729 en 1741, waarvan er tien aanwezig in onze bibliotheek.

Juliette van Seters schonk de bibliotheek 26 boeken, geïllustreerd door Rie Kooyman (Oudkarspel 1910 - Bergen 1984).

Bij het verlaten van het Hooge Huys in Alkmaar schonk de Dr. Hofsteestichting een aantal boeken, waaronder een pamfletje uit 1619:

Een beschrijvinge van het ghene datter gheschiedt is binnen de stadt Alckmaer, alwaer sij den kercken-raedt verjaecht hebben, den 8 martii, anno 1619 : met noch een verklaringe van het rumoer (...) binnen de stadt Hoorn (...). - Amsterdam : voor Adriaen Leendertz., 1619. - [4] p.

Atlas

Ontsluiting en beheer

Het beschrijven van het gedigitaliseerde beeldmateriaal dat wordt beheerd in het digitale beheersysteem ging gestaag verder, alhoewel het afgelopen jaar in een iets trager tempo. De verklaring hiervoor ligt in het feit dat veel tijd is gaan zitten in de (voorbereidingen van de) verhuizing van de collectie. Beschreven werd:

- Collectie Regionaal Archief Alkmaar: circa 400
- Fotocollectie Monumentenzorg gemeente Alkmaar: circa 500
- Gemeentelijke fotocollectie Nieuwe Niedorp: circa 500 (project afgerond)
- Gemeentelijke fotocollectie Bergen NH: circa 250 (registrator per april met pensioen)
- Collectie prentbriefkaarten: circa 600
- Collectie Historische vereniging Sint Pancras: circa 300
- Collectie Historische vereniging Callantsoog: 250

In totaal werden circa 2800 nieuwe beschrijvingen aan de database toegevoegd.

Verder werden in Memorix Maior (en in de digitale beeldbank) 1.439 nieuwe records opgenomen met scans van glasplaatnegatieven uit de collectie van de dames Vlaanderen, het excentrieke fotografenduo uit Alkmaar.

Van de *collectie Piet Mooij* werd een uitvoerige plaatsingslijst gemaakt, als aanloop tot verdere ontsluiting. Voor deze bijzondere Bergense collectie bestaat veel belangstelling, waardoor gekozen wordt voor een aanpak met voorrang.

Auteursrecht

Een actueel thema is het auteursrecht en de gevolgen ervan voor het presenteren van afbeeldingen op het internet. Door de rechtenorganisaties zijn we aangesproken op ons beleid op dit punt, en gewezen op de eventuele gevolgen van het zonder toestemming tonen van werken waar auteursrecht op rust. Om duidelijkheid hierin te verkrijgen is in 2012 een project gestart waarbij de gegevens van de vervaardigers van de beelden met terugwerkende kracht opgenomen worden in het beheersysteem. Hierdoor wordt het steeds eenvoudiger te bepalen waar het beeldrecht ligt van het materiaal dat wordt ontsloten. Alle gegevens die worden gevonden, of die juist onontdekt blijven (niet onbelangrijk in dit perspectief) worden verwerkt in de speciale auteursrechtenmodule.

Tijdens verslagjaar werden de volgende gegevens verzameld:

- Vervaardigers waarvan het werk auteursrechtenvrij is: 1.278
- Vervaardigers met auteursrecht zonder overeenkomst: 136
- Vervaardigers met auteursrecht met overeenkomst: 50
- Vervaardigers met auteursrecht onvindbaar (geregistreerde zoektocht): 322
- Vervaardigers nog uit te zoeken: 57

De gegevens behorende bij vervaardigers bepalen de wijze waarop betreffend beeldmateriaal wordt gepresenteerd op de website van het Regionaal Archief, en hoe het wordt opgenomen in de automatische webwinkel die aan de beeldbank gekoppeld zit. Door deze inventarisatie zijn we in staat om een goed verantwoord beleid te voeren op dit gebied.

Om te voorkomen dat beelden zonder toestemming verder verspreid worden via internet, is besloten om een watermerk toe te voegen aan de getoonde beelden op de beeldbank.

Aanwinsten

Tijdens verslagjaar werden 48 nieuwe aanwinsten ingeschreven, afkomstig van zowel particulieren als instellingen. Een bijzondere aanwinst was de collectie Dames Vlaanderen, een hoeveelheid van enkele tienduizenden glasplaatnegatieven met portretten van evenzovele Alkmaarders. Vermeldenswaard waren verder de fotocollecties van de Historische Vereniging Langedijker Verleden en collecties uit de gemeenten Bergen en Den Helder.

Voor een overzicht van een aantal bijzondere aanwinsten wordt verwezen naar bijlage 5.

Publicaties en gebruik door derden

Tijdens het verslagjaar is veel beeldmateriaal geleverd aan derden. In bijlage 5 is een uitgebreidere opgave te vinden. Buitenlandse aanvragen ontvingen we o.m. uit Canada, de Verenigde Staten en Japan. In Nederland werd van de collectie gebruik gemaakt door en voor

diverse televisieprogramma's, kranten, tijdschriften en boekpublicaties. Voor de tijdschriften van de verschillende historische verenigingen werd ook regelmatig geput uit de collectie.

Ook voor diverse tentoonstellingen van andere instellingen werd gebruik gemaakt van de collectie, terwijl ook steeds vaker historische afbeeldingen uit onze collectie gebruikt worden om openbare ruimten op te sieren.

Bergen legt de geschiedenis vast!

Aparte vermelding verdient nog de gemeente Bergen, die een professionele fotograaf een aantal opdrachten per jaar geeft om de veranderingen binnen de gemeente vast te leggen. Overeengekomen is dat de foto's die hij maakt worden beschreven en opgenomen in de beeldbank van het Regionaal Archief. Een mooi voorbeeld voor de andere gemeenten om op een dergelijke manier de geschiedenis vast te leggen!

STICHTING VRIENDEN VAN HET ARCHIEF VAN ALKMAAR E.O.

Het bestuur

Samenstelling per 31 december 2013:

- De heer drs. J.C.M. Cox, voorzitter
- De heer F. Timmer, secretaris
- De heer S.P.A. Zuurbier, penningmeester
- Mevrouw N. Jongejans, lid.

Activiteiten:

Op vrijdag 14 juni vond het jaarlijkse Vriendenuitje plaats. De bestemming was dit keer Heerhugowaard, en wel in het bijzonder het Poldermuseum en het nieuwe gebouw van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. In het laatste gebouw werd door de waterschapshistoricus Diederik Aten een lezing en rondleiding verzorgd, waarbij bijzondere museale objecten uit de collectie van het Hoogheemraadschap werden getoond. In het Poldermuseum werd een rondleiding verzorgd langs de interessante tentoonstelling *100 jaar Van Loon*, waarbij een van de grondleggers van de droogmaking van de polder, Hans van Loon, koopman uit Amsterdam, centraal stond. Mede vanwege de mooie portretschilderijen een bijzondere ervaring.

Ook in 2013 kregen de vrienden korting op de mede door het Regionaal Archief Alkmaar verzorgde lezingencyclus *Alkmaars Historisch Café*. Voor een overzicht van de onderwerpen zie onder het kopje *Lezingen* op pagina 16.

Bijzonder dit jaar was ook de ‘preview’ van het nieuwe depot voor de vrienden, voorafgaand aan de Open Dag op 5 oktober. Een flink aantal leden maakte gebruik van deze mogelijkheid om de depots te bekijken voordat de overige bezoekers de ruimten zouden vullen.

BIJLAGE 1

Stand van zaken per 31-12-2013 overbrenging bestuursarchieven gemeenten in werkgebied Regionaal Archief Alkmaar in het kader van de verkorte overbrengingstermijn Archiefwet 1995³. Wettelijke termijn is 20 jaar. Naast de verplichte 20 jaar is er nog een periode van 10 jaar om de archieven over te brengen.

Instelling	Archieven tot 1993 overgebracht?	Bewerking gaande?	Bewerking ingepland?
Alkmaar	Nee, tot 1988	Nee	Nee
Bergen	Ja, tot 2000	--	--
Castricum	Nee, tot 1992 (Limmen en Akersloot 2001)	Nee	Nee
Den Helder	Ja, tot 1995	--	--
Graft-De Rijp	Nee, tot 1992	Nee	Nee
Heerhugowaard	Nee, tot 1988	Nee	Nee
Heiloo	Nee, tot 1985	Ja, 1986-2000 klaar in 2014	--
Hollands Kroon	Nee, Anna Paulowna, 1989 Nee, Niedorp, 1989 Nee, Wieringen, 1990 Ja, Wieringermeer, 1995	Nee	Nee
Langedijk	Nee, tot 1989	Nee	Nee
Schagen	Ja, Schagen, tot 1995 Nee, Harenkarspel, tot 1989 Nee, Zijpe, tot 1990	Nee	Nee
Schermer	Nee, tot 1992	Nee	Nee

³ Bouwvergunningenseries e.d. zijn in dit overzicht niet opgenomen.

BIJLAGE 2

Depotgebruik

De totale capaciteit van het depot is 18.064 strekkende meter. Aan het eind van het verslagjaar 2013 was hiervan 12.174 strekkende meter in gebruik, als volgt onderverdeeld:

	2011	2012	2013
RHCA gemeenten	4.530	4.600	5.992
Bibliotheekcollecties	1.315	1.321	1.555
Atlascollecties	640	673	687
Subtotaal	6.485	6.594	8.234
Waterschappen	800	810	811
Verhuur derden	780	686	3.158
Totaal:	8.065 m¹	8.090 m¹	12.203 m¹

Toelichting:

1. De stijging van het aantal meters archieven is te verklaren door het meetellen van de tot nu toe extern opgeslagen archieven (iets minder dan 1.000 m¹), het (her)verpakken van archieven en de mogelijkheden voor een preciezere telling. Slechts een klein deel (ruim 150 m.) wordt veroorzaakt door de aanwas van nieuwe archieven.
2. De stijging voor de bibliotheekcollecties wordt grotendeels veroorzaakt doordat eerder de krantencollectie (140 m.) niet meegenomen werd. En ook hier geldt dat de mogelijkheid voor een preciezere telling heeft geleid tot een beter inzicht in het bezit.

BIJLAGE 3

Aanwinsten archieven

Overheid

1 **Van de Rijksoverheid (vervreemding) archief van:**
Notarieel arrondissement Alkmaar, 1926-1935 33 m

2 **Van de gemeente Heerhugowaard de archieven van:**
Woningkaarten, 1900-1985 (Niet openbaar tot 2061) 5,1 m
3 Persoonskaarten, 1939-1994 (Niet openbaar tot 2070) 14,5 m

Particulier

4 Vereniging Noord-Hollandse Doopsgezinde Sociëteit, ca. 1934-ca. 2005 3 m
5 Collectie H. Schoorl, 1920-1997 (Aantekeningen over de historisch-geografische ontwikkeling van de Waddeneilanden Texel, Vlieland, Terschelling en Wieringerwaard e.o.) 2 m
6 Stichting "Nieuwlandbrug" te Alkmaar, ca. 1998-ca. 2012 0,5 m
7 Sportvereniging "Go Ahead '18" te Alkmaar, 1972-2002 (stukken verzameld door Jaap Leek) 0,5 m
8 Junior Kamer Schagen, ca. 2000 2 m
9 Vereniging tot Bevordering Christelijk Schoolonderwijs te Alkmaar, ca. 1950-ca. 1970 0,3 m
10 Stichting Dorpsraad Callantsoog en Groote Keeten, ca.1995-ca.2012 3 m
11 Nederlandse Christelijke Vrouwen Bond (N.C.V.B.) te Sint Pancras, ca. 1946-ca. 2005 0,5 m
12 Jazzcafé "Bij Max" van 'diversionist' Max Teeuwisse te Den Oever, ca. 1965-ca. 1995 2,5 m
13 Gezelschap "Nut en Genoegen" te Zuid Scharwoude, 1920-1941 0,1 m
14 Stichting 't Hooge Huys te Alkmaar , ca.1910-ca.1980 (stukken overgedragen door de familie Hofstee-Buur) 1,5 m
15 Collectie J. Kok te Bergen, jaren '60 en '70 (hoofd van de o.l. Van Brederodeschool te Bergen) 0,5 m
16 Stichting Jaap Min te Bergen, va. jaren '60 (stukken van schilder/kunstenaar Jaap Min overgedragen door de familie Min) 12 m
17 Stichting tot Behoud van Monumentale Kerken in Alkmaar, vanaf jaren '70 4 m
18 Uitgeverij Kluitman te Alkmaar, vanaf jaren '40 30 m
19 Voetbalvereniging Duinrand S (fusieclub van VV Schoorl en Duinranders) te Schoorl, ca.1940-ca.1990 1,1 m
20 Castricumse Uitvaart Vereniging (CUV), va. jaren '70 2 m
21 Vrouwen van Nu, afdeling Schoorl-Groet, va. jaren '90 0,5 m
22 Collectie Jaap Schipper te Zaanstad, ca. 1970 (Alkmaarse werken van de architect Jaap Schipper) 2,5 m
23 Alkmaarse Weer- en Sterrenkundige Vereniging Metius (AWSV), ca. 1970-ca.1990: 1,5 m
24 Firma Tip en Zonen, aannemersbedrijf te Alkmaar, ca.1970 0,3 m

Collectie Aanwinsten:

25	Verzameling brieven vermoedelijk gericht aan J.L.A. Immerzeel geschreven door C.W. Bruinvis betreffende zijn onderzoek naar politiek publicist J.E. de Witte. 1886-1887. (Nr. 1563)	
26	Stukken van de Alkmaarse architect J. van Reijendam (2013/14)	
27	Stukken betreffende het bejaardentehuis "Huize Westerlicht" te Alkmaar (2013/21)	
28	Stukken over de Gebroeders Zandbergen, groothandel in fruit te Alkmaar (2013/25)	
	Met een totale omvang van	0,4 m

Aanvullingen op de volgende archieven

29	R.K. Parochie Don Bosco te Alkmaar	
30	Berger IJssport Vereniging	
31	Vereniging Vrouwen van Nu, afdeling Alkmaar	
32	Hervormde Gemeente Haringhuizen	
33	Stichting "Vrienden van de Ursulakerk" te Warmenhuizen	
34	Verzameling stukken betreffende voormalige gemeenten Oude Niedorp en Zijdewind	
35	Nederlandse Vereniging van Huisvrouwen, afdeling Alkmaar	
36	Ringers Cacao- en Chocoladefabriek (stukken afkomstig van dhr. H. Winder)	
37	Firma De Wijs en Broers te Alkmaar	
38	Kaas- en Botercontrolestation Noord Holland te Alkmaar	
39	Advocatenkantoor (procureur) mr. F. Zeiler	
40	R.K. Parochie St. Dominicus te Alkmaar	
41	Nederlandse Bond voor Plattelandsvrouwen/Vrouwen van Nu, afd. Bergen	
42	Federatieve Vrouwenraad te Alkmaar	
43	Koninklijke Nederlandse Voetbalbond, afd. Noord-Holland, later district West 1	
44	Begraafenisvereniging De Laatste Eer te Koedijk	
45	Hervormde Gemeente Egmond aan Zee	
46	Stichting Villits, sinds 1984 stichting Provadja te Alkmaar	
47	Overleg Stadsontwikkeling Alkmaar (OSA)	
48	Familie De Lange	
49	Burgemeester R.J. de Wit van Alkmaar	
50	Alkmaarse Vrijwillige Brandweer (AVB)	
	Met een totale omvang van	32,1 m

Subtotaal Overheid	52,6 m
Subtotaal Particulier	102,8 m
Totaal	155,4 m

BIJLAGE 4

Lijst van beschikbaar gekomen (nadere) toegangen (incl. verpakken en etiketteren)

• Aanvullingen van gemeenten verwerkt in bestaande toegangen	25,5 m
• Persoonskaarten gemeente Heerhugowaard, 1939-1994	14,5 m
• Woningkaarten gemeente Heerhugowaard, 1900-1985	5,1 m
• Gezinskaarten Den Helder 1910-1939	19,5 m
• Bouwdossiers gesloopte panden Alkmaar (serie III) 1918-1998	2 m
• Stichting Overleg Stadsontwikkeling Alkmaar (OSA), 1977-2004	4 m
• Invalidenbond Sint Liduina Alkmaar en omgeving, ca.1958-ca.2010	0,5 m
• Kadastergegevens gemeente Alkmaar en Regio, ca.1827-ca.1969	10 m
• Sportvereniging "Go-Ahead '18" te Alkmaar	6,5 m
• Collectie Documentatie Eerste Wereldoorlog	2 m
• Collectie architect Tauber	93 m
• R.K. Parochies Wieringermeer	5 m
• Woningcorporatie Kennemer Wonen te Alkmaar	3,5 m
• Aanvullingen Collectie Aanwinsten	0,4 m
• Aanvulling op de Hervormde Gemeente Castricum	1 m
• Aanvulling op de Hervormde en Gereformeerde Gemeente.Heiloo	5 m

In totaal werd ca. 197,5 strekkende meter archief toegankelijk gemaakt.

Verpakkingswerkzaamheden

• Gemeente Alkmaar 1920-1944	69 m
• Gemeente Callantsoog 1937-1989	39 m
• Gemeente Warmenhuizen 1488-1813	2 m
• Gemeente Zuid Scharwoude 1805-1942	24 m
• Gerechtelijke archieven	10 m
• Notariële archieven	48 m
• Waterschapsarchieven	13 m
• Parochie-archieven	28 m
• Particuliere archieven	170 m

In totaal werd 403 strekkende meter verpakt in nieuwe dozen en/of voorzien van zuurvrije omslagen en etiketten.

BIJLAGE 5

Aanwinsten Atlas

Schenkeningen:

In totaal zijn 48 nieuwe aanwinsten ingeschreven, afkomstig van zowel particulieren als instellingen.

Een greep uit de meest aansprekende:

- De collectie Dames Vlaanderen: een hoeveelheid van enkele tienduizenden glasplaatnegatieven uit het “bedrijfsarchief” van deze twee excentrieke zussen die gedurende tientallen jaren duizenden Alkmaarders hebben geportretteerd.
- Fotocollectie Historische Vereniging Langedijker Verleden.
- Gemeentelijke fotocollectie Bergen NH.
- Deel fotocollectie Historische Vereniging Den Helder, alsmede een deel van de gemeentelijke fotocollectie Den Helder.
- Enkele interessante aanvullingen op de collectie van de bekende Alkmaarse fotograaf en filmer J.F. Godijn.

Aanvragen voor gebruik door derden

Tijdens het afgelopen jaar werd veel beeldmateriaal geleverd aan derden. Hier een greep uit de belangrijkste leveringen:

Internationale aanvragen uit onder andere Canada, de Verenigde Staten en Japan. Binnen Nederland werden aanvragen voor publicatie gedaan door onder andere Tros Radar, Kunstnet, NTR, Noordhollands Dagblad, Straatjournaal, Bouwend Nederland, Economische Geschiedenis van Gelderland, Canon van Bergen, Zondagochtendblad Alkmaar, Kroniek van de Stichting Vrienden van de Grote Sint Laurenskerk, Droomzomers van Youp van 't Hek, De Nederlandse Leeuw, Alles van Melk door Reinders en Vernooij en diverse bladen van verschillende historische verenigingen.

Aanvragen voor gebruik van beeldmateriaal in tentoonstellingen werden gedaan voor de Drebbel-tentoonstelling in de Grote Kerk te Alkmaar, de Streetmuseum-app van Oneindig Noord-Holland, een tentoonstelling over het leven en werk van de Dames Vlaanderen in het Stedelijk Museum van Alkmaar, een tentoonstelling in het Hollands Kaasmuseum te Alkmaar, een in het Nationaal Bevrijdingsmuseum 1944-1945 te Groesbeek, een over de Kroonprins op Wieringen, de permanente expositie van de Historische vereniging te Heiloo en een voor het Abdijmuseum te Egmond-Binnen.

Afbeeldingen uit de collectie bestemd voor openbare ruimten werden geleverd aan horeca (grote aanvraag voor een hotel), een rouwcentrum en een verzorgingstehuis.

BIJLAGE 6

Aanwinsten bibliotheek

De bibliotheekcollectie werd uitgebreid met 423 publicaties (2012: 582), waaronder aangekochte publicaties en schenkingen van collega's, bezoekers en relaties.

Enkele bijzondere aanwinsten:

Op een veiling werd een uitgave van de Alkmaarse drukker Simon van Hoolwerf gekocht. Van deze drukker zijn 24 titels bekend, gedrukt tussen 1729 en 1741. Tien daarvan zijn aanwezig in de bibliotheek van het Regionaal Archief Alkmaar, waaronder deze nieuwe aanwinst:

Historie der revolutie in het keizerryk van Marocco zedert de dood van den keizer Muley Ismael voorgevallen / in 't Engels beschreven door Kapt. Braithwaite. - Alkmaar : Simon van Hoolwerf, 1729. - 528 p. : kaart.

Van de Universiteit van Amsterdam kregen wij de eerste twee delen van een 5-delige uitgave, waarvan tot nu toe alleen de delen 3, 4 en 5 aanwezig waren:

Kerkelyk plakaat-boek, behelzende de plakaaten, ordonnantien, ende resolutien (...) / by een gebracht door Nikolaas Wiltens. - 's-Gravenhage : Scheltus, 1722 (dl. 1) en 1735 (dl. 2).

Juliette van Seters schonk de bibliotheek 26 boeken, geïllustreerd door Rie Kooyman (Oudkarspel 1910 - Bergen 1984).

Mevrouw De Wit schonk ons een collectie boeken uit de nalatenschap van haar echtgenoot, voormalig burgemeester van Alkmaar en commissaris van de koningin in Noord-Holland.

De Dr. Hofsteestichting schonk, bij het verlaten van het Hooge Huys in Alkmaar, een aantal boeken, waaronder een pamfletje uit 1619:

Een beschrijvinge van het ghene datter gheschiedt is binnen de stadt Alckmaer, alwaer sij den kercken-raedt verjaecht hebben, den 8 martii, anno 1619 : met noch een verklaringe van het rumoer (...) binnen de stadt Hoorn (...). - Amsterdam : voor Adriaen Leendertz., 1619. - [4] p.

In deze schenking bevond zich ook een exemplaar, compleet met de kaart, van:

Chronycke van Leeuwenhorn / door D.A. Valcooch. - Gevolgt naar den druk van 1599, en vermeerdert met een kaart, en een historie van Vroonen. - Amsteldam : Jan Hartig, 1740. - 111 p. : kaart.

De collectie kinderboeken van de Alkmaarse uitgeverij Kluitman werd flink uitgebreid met schenkingen van bezoekers van de Open Dag.

Daarnaast ontvingen we schenkingen van de Kamer van Koophandel in Alkmaar en van de afdeling Monumentenzorg van de gemeente Alkmaar.

BIJLAGE 7

Gepubliceerde onderzoeken, waarbij gebruik is gemaakt van de archieven en collecties van het Regionaal Archief Alkmaar.

Medewerkers

'Ik was erbij' : wekelijkse rubriek in de Alkmaarsche Courant.

Snijders, Emmie (tekst): Alkmaarders op de kaart : uitvinder en filosoof Cornelis Drebbel / route: Bert Muis ; met medew. van Hubert van Onna. - Alkmaar : Groep Alkmaardersopdekaart.nl ; Regionaal Archief Alkmaar, 2013. - 1 blad, gevouwen : ill. - Kaart van Alkmaar (uitsnede van de kaart van Alkmaar door Cornelis Drebbel uit 1597) met een wandelroute en een beschrijving van plaatsen die een rol speelden in het leven van Cornelis Drebbel.

Dijl, Jesse van: Bezoekers van de Adelbertusput in de negentiende eeuw. - In: Geestgronden, jrg. 20 (2013), nr. 2/3, p. 68-76, ill.

Joustra, Marijke: Bibliografie van West-Friesland 2012 / Marijke Joustra en Joke Terra. - In: West-Frieslands oud en nieuw, jrg. 80 (2013), p. 151-165.

Raad, Harry de: 'Genegen zijnde tot barmharticheyt' : strafrecht in en bij het Alkmaarse stadhuis. - In: Machtig & prachtig Alkmaar. - Alkmaar : Gemeente Alkmaar, 2013. - P. 47-75, ill. - Uitg. ter gelegenheid van Open Monumentendag, 14 september 2013.

Aten, Diederik (red.): De Helderse zeevering sinds 1760 : 'een geschiedenis na Henk Schoorl' / Herman Lambooi. - Heerhugowaard : Vrienden van de Hondsbossche, Kring voor Noord-Hollandse Waterstaatsgeschiedenis, 2013. - 95 p. : ill. - (Uitgaven van de kring van "Vrienden van de Hondsbossche" ; 30).

Bezoekers

Diverse bezoekers publiceerden onderzoeken waarbij gebruik werd gemaakt van de archieven en collecties van het Regionaal Archief Alkmaar. Naast vele artikelen in de tijdschriften van de historische verenigingen verschenen de volgende publicaties:

Alkmaar en zijne geschiedenissen : kroniek van 550-1600 / door W.A. Fasel. - Alkmaar : Regionaal Archief Alkmaar, 2012. - 217 p. - Met reg.

Alles van melk : geschiedenis van de Nederlandse zuivelindustrie / Pim Reinders en Aad Vernooij. - Zwolle : WBooks, 2013. - [S.l.] : De Nederlandse Zuivelorganisatie. - 288 p. : ill. - Met lit. opg., reg.

Barsingerhorn : "de kerk doorgrond" / J. van Lunsen. - [S.l.] : J. van Lunsen, 2013. - 70 p. : ill. - Met lit. opg.

Bouw- en restauratiegeschiedenis Grote Kerk 1470-1949 : bronnen in het Regionaal Archief Alkmaar / Carly Misset. - [S.l. : Carly Misset], 2013. - 133 p. : ill. + bijlage. - Met lit. opg.

Canon van Bergen : 25 vensters op de geschiedenis van Bergen en Bergen aan Zee / Frits David Zeiler. - Bergen : Historische Vereniging Bergen, 2013. - 96 p. : ill. - Met lit. opg.

Christiaan Julius Lodewijk Portman : kunstschilder in de eerste helft van de 19de eeuw / Klara A.L. Oudendal. - Utrecht : Bk18, 2013. - 112 p. : ill. - Portman woonde tussen 1845 en 1850 in Alkmaar. - Met lit. opg. - ISBN 978-90-7801937-4

Dames Vlaanderen : het excentrieke fotografenduo uit Alkmaar / André Hoogeboom. - Portretten van een portretteuse : nostalgie en de beeldvorming van de 'dames Vlaanderen' / Thunnis van Oort. - Alkmaar : Stedelijk Museum Alkmaar, 2013. - 23, 19 p. : ill. - Keerdruk. - Uitg. bij de tentoonstelling in het Stedelijk Museum Alkmaar, september 2013-januari 2014. - Met lit. opg.

De familie Albers uit Alkmaar : nakomelingen van Gijsbertje Klein en Aalbert Gerritsen uit Andelst / samengest. door P.C.M. Blom. - Castricum : P.C.M. Blom, 2012. - 111 p. : ill. - Omslagtitel: De familie Aalberts/Aalbers/Albers uit de Betuwe naar Anna Paulowna en Alkmaar. - Met reg.

De familie Blom uit West-Friesland / Jan Cornelis Blom. - [S.l.] : Jan Cornelis Blom, 2013 (Zwolle : Probook Media). - 250 p. : ill. - Met reg.

De familie Veeninga : turfschipper en molenaar / F. Thoomes-Kingma. - Culemborg : F. Thoomes-Kingma, 2013. - 21 p. : ill. - Met lit. opg.

De gereformeerden van Castricum : eigenzinnig en betrokken : een geschiedenis. - [Castricum] : Meerten Ritzema, 2013. - 98 p. : ill. - Op de Franse titelpagina: Een geschiedenis van de Gereformeerde Kerk van Castricum (1918-) 1931 - januari - 2006. - Met lit. opg. - ISBN 978-94-6008-187-3

De geschiedenis van Sint Pancras tot ca. 1900 : opkomst en ondergang van Vronen, ontstaan en ontwikkeling van Sint Pancras / Bert Buitink. - Sint Pancras : Historische Vereniging Sint Pancras, 2013. - 190 p. : ill. - Met lit. opg. - (Het dorp Sint Pancras ; 1)

De Helderse zeewering sinds 1760 : 'een geschiedenis na Henk Schoorl' / Herman Lambooi ; [red. Diederik Aten, met medew. van Jan Bremer en Willem Messchaert]. - Heerhugowaard : Vrienden van de Hondsbossche, Kring voor Noord-Hollandse Waterstaatsgeschiedenis, 2013. - 95 p. : ill. - Met lit. opg. - (Uitgaven van de kring van "Vrienden van de Hondsbossche" ; 30)

De Schiedamse bleekneusjes : kinderuitzendingen tussen 1900 en 1979 / Caroline Nieuwendijk. - Schiedam : Stichting Muis, 2012. - 168 p. : ill. - Beschrijft o.a. de uitzending van kinderen naar koloniehuisen in Egmond en Bergen. - Met lit. opg. - ISBN 978-90-73677-00-5

De Tachtigjarige Oorlog : van opstand naar geregelde oorlog 1568-1648 / Petra Groen (red.) ; [tekst] Olaf van Nimwegen ... [et al.]. - Amsterdam : Boom, 2013. - 496 p. : ill. - Met lit. opg., reg. - ISBN 978-94-6105-475-3. - (Militaire geschiedenis van Nederland ; 1)

De volkshogeschool in Nederland, 1925-2010 / Maarten van der Linde, Johan Frieswijk. - Hilversum : Verloren, 2013. - 152 p. : ill. - Met lit. opg., reg. - Bevat ook informatie over de Volkshogeschool Bergen, p. 397-399. - ISBN 978-90-8704-382-7

De voorouders van Elisabeth Zwaan : negen generaties Zwaan / samengest. door Maarten P. Kamphuis. - Oosterhout : M.P. Kamphuis, 2012. - 50 p. : ill. - Met lit. opg.

Den Helder in de jaren '60 / Marinus Vermooten. - [Den Helder : Marinus Vermooten, 2013]. - 370 p. : ill.

Duinen en mensen : Texel / Rolf Roos en Nico van der Wel (red.) ; auteurs: Kees Bruin ... [et al.]. - Amsterdam : Uitgeverij NatuurMedia, 2013. - 169 p. : ill. - Uitg. in samenwerking met Staatsbosbeheer, Landschap Noord-Holland, NIOZ e.a. - Met reg. - ISBN 978-90-808-1580-3

Fatsoenlijk land : Porgel en Porulan in het verzet / Loes Gompes. - Amsterdam : Rozenberg Publishers, 2013. - 175 p. : ill. - Met lit. opg. - Beschrijving van de PP-groep, een Joodse verzetsgroep opgericht door Jan Hemelrijk en Bob van Amerongen, leerlingen van het Mummellius Gymnasium in Alkmaar. - Met dvd: Fatsoenlijk land / een film van Loes Gompes en Sander Snoep. - Amsterdam : Lumen Film. - ISBN 978-90-361-0350-3

De Fijnheren van Winkel ... de Fijnharen uit de Zijpe ... / tekst en beeldmateriaal Jaap en Nel Fijnheer-Rotgans. - 2e herz. uitg. - Wieringen : Fijnheer-Rotgans, 2013. - 88 p. : ill. - 1e uitg.: 1988.

Graven spreken : perspectieven op grafcultuur in de middeleeuwse en vroegmoderne Nederlanden / onder red. van Peter Bitter, Viera Bonenkampová en Koen Goudriaan. - Hilversum : Verloren, 2013. - 255 p. : ill. - Met lit. opg. - ISBN 978-90-8704-320-9. - (Begraven onder de zerken)

Groeien uit de winst / samenst. Hubert van Onna. - Brasschaat : Familie Bos, 2012. - Amsterdam : Iest & Brand Uitgevers. - 111 p. : ill. - Geschiedenis van de Alkmaarse firma Karel Bos, later de internationale firma BOSAL.

Haker Natuursteen honderd jaar : leven in de steenhouwerij / [red. Arja Zwirs]. - Alkmaar : Haker Natuursteen, 2013. - 64 p. : ill.

Helderrode stenen : vier eeuwen Raethuys van Graft / Fred Hoek & Herman Meddens. - Graft : Oudheidkundige Vereniging het Schermereiland, 2013. - 112 p. : ill. - Met lit. opg. - Speciale uitgave van: De kroniek : historisch tijdschrift voor Graft-De Rijk en Schermer, jrg. 30 (2013), nr. 1. - ISBN 978-90-9027488-1

Het tuindersleven in Sint Pancras / [samenst.] Siem Wognum ... [et al.]. - Sint Pancras : Historische Vereniging Sint Pancras, 2013. - 158 p. : ill. - (Het dorp Sint Pancras ; 2)

Het verre verleden van een Moor : archeologisch onderzoek bij Boterstraat 4 en 6/8 in 2011 (11BTS) / Rob Roedema en Peter Bitter ; m.m.v. Jan Klinkert ... [et al.]. - Alkmaar : Monumentenzorg en Archeologie, 2013. - 82 p. : ill. - Met lit. opg. - ISBN 978-90-820837-1-2. - (Rapporten over de Alkmaarse monumentenzorg en archeologie [RAMA] ; 21)

Historiezuucht : de obsessie met het verleden in de negentiende eeuw / Marita Mathijssen. - Nijmegen : Vantilt, 2013. - 511 p. : ill. - Met lit. opg., reg. - ISBN 978-94-6004-144-0

Historische grond : opgravingen in en naast de synagoge in de Hofstraat in 2011 (11HFS) / Peter Bitter ; m.m.v. Rob Roedema ... [et al.]. - Alkmaar : Monumentenzorg en Archeologie, 2013. - 71 p. : ill. - Met lit. opg. - ISBN 978-90-820837-1-2. - (Rapporten over de Alkmaarse monumentenzorg en archeologie [RAMA] ; 20)

Hofjes van Alkmaar : provenhuizen, huizen en hofjes in Alkmaar / Jurjen Vis. - Alkmaar : Stichting Alkmaarse Historische Publicaties, 2013 (Alkmaar : MarcelisDékavé). - 396 p. : ill. - Met lit. opg., reg. - ISBN 978-90-821307-0-6. - (Alkmaarse historische reeks ; 14)

't Juffertje : reconstructie van Hollands eerste houtzaagmolen op windkracht / J.J. Kamphuis. - [Zaandam : J.J. Kamphuis], 2013. - 106 p. : ill. - Met lit. opg.

Macht een aanzien : Kennemer adel in de volle Middeleeuwen (1050-1350) / E.H.P. Cordfunke. - Zutphen : Walburg Pers, 2013. - 144 p. : ill. - Met lit. opg., reg. - ISBN 978-90-5730-851-2

Nederland in 7 overstromingen / Leontine van de Stadt ; met een voorw. van Frank Westerman. - Zutphen : Walburg Pers, 2013. - 176 p. : ill. - Uitg. bij de televisieserie van de NTR, december 2013-januari 2014, en de tentoonstelling in het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen, november 2013-maart 2015. - Met lit. opg., reg. . - ISBN 978-90-5730-953-3

Nederlandse ondernemers 1850-1950 : Noord-Holland en Zuid-Holland / red. en samenst. Joop Visser, Matthijs Dicke en Annelies van der Zouwen. - Rotterdam : Stad en Bedrijf, 2013. - Zutphen : Walburg Pers. - 424 p. : ill. - Met lit. opg., reg. - ISBN 978-90-5730-885-7. - (Nederlandse ondernemers 1850-1950 ; 4)

O13 still on patrol / [auteurs] Tonny Froma en Wilco Pleging ; [onderzoek en red.] Ludmilla van Santen. - Soest : In2Content, 2013. - 87 p. : ill. - Beschrijving van de geschiedenis en de bemanning van de onderzeeboot Hr. Ms. O13 die in juni 1940 verging. - Met lit. opg. - ISBN 978-90-9027533-8

Op zee gebleven : het verhaal achter de namen op het Vissersmonument te Egmond aan Zee / [tekst: Rob Leijen, Martijn Mulder en Cor Prins]. - Egmond aan Zee : Stichting Historisch Egmond, 2013 (Schoorl : Pirola). - 112 p. : ill. - Met reg. - ISBN 978-90-819674-1-9. - (De Egmondse Reeks ; 1)

Toen de Visbuurt nog geen Pilo heette : de geschiedenis van de Schootervlakte, Stroodorp en Nieuwstad in de negentiende eeuw / Gerrit den Ouden. - Den Helder : Helderse Historische Vereniging, 2013 (Schoorl : Pirola). - 360 p. : ill. - Jubileumuitgave ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Helderse Historische Vereniging. - Met lit. opg. - ISBN 978-90-6455-719-4

Traditionele verhalen en revolutionaire vertellingen : tegendraadse elementen in het werk van Geertruida Toussaint / Annemarie Doornbos. - Hilversum : Literatoren, 2013. - 317 p. : portr. - Ingekorte versie van het proefschrift, Universiteit van Amsterdam, o.d.t.: Maer denckt meer dan gij leest, en leest meer dan er staet : tegendraadse elementen in het werk van Geertruida Toussaint, 2011. - Met lit. opg., reg. - ISBN 978-90-8704-327-8

Van bollenboeren en notabelen : Schohaus, het geslacht Schoehuijs 1640-2012, Schoehuizen / research en red.: Truus Schoehuijs, Jos Kaldenbach e.v.a. - Alkmaar : Schoehuijs-de Vries, 2012. - 218 p. : ill. - Met reg.

Van Quantes tot Kwantes : onderwijzers in de polder / Julius de Goede en Annemarie de Groot-Kwantes. - 2e geh. herz., aangevulde en uitgebr. dr. - Utrecht : Julius de Goede BV, 2013. - 152 p. : ill. - 1e dr.: 2011. - ISBN 978-90-6967-000-3

Voor de Vest : vestingwerken, een klooster, een gasthuis en andere resten uit de Canadaplein-opgravingen (1998-2000) / P. Bitter ... [et al.] ; m.m.v. K. Beemster ... [et al.] ; [red.: Peter Bitter en Sanne van Zanten]. - Alkmaar : Monumentenzorg en Archeologie, 2013. - 336 p. : ill. - Met lit. opg. - ISBN 978-90-820837-0-5. - (Rapporten over de Alkmaarse monumentenzorg en archeologie [RAMA] ; 17)

Vroeger aan de Laar : opgravingen in 1998, 2008 en 2009 / Peter Bitter ; m.m.v. Rob Roedema, Andelko Pavlovic e.a. - Alkmaar : Monumentenzorg en Archeologie, 2013. - 222 p. : ill. - Met lit. opg. - ISBN 978-90-820837-3-6. - (Rapporten over de Alkmaarse monumentenzorg en archeologie [RAMA] ; 19)

Wandeling door Waarland : vroeger in het dorp / [Jan Houtenbos en Piet Kleverlaan ; idee: Jan van Baar]. - [Waarland : St. Waarland van Toen], 2012. - [7] bl. : ill. - Uitg. in het kader van het lesprogramma "Vroeger in je dorp" voor leerlingen van de basisschool. - Samenwerkingsproject Regionaal Archief Alkmaar en Stichting Waarland van Toen.

"De West" in Egmond-Binnen / door Rita Bijl & Aarnout Leijnse ; met medew. van Fred Houtenbos. - Egmond-Binnen. : Stichting Historisch Egmond, 2013. - 217 p. : ill. - Op de titelp.: Een studie, bevattende een beschrijving van de bebouwing en bewoning, van het gebied gelegen langs de Nieuwe Schulpweg, de Sint Adelbertusweg, de Visweg en de Oude Schulpweg (...) tot (...) 1970.

Winkels op Wieringen 2 / samenst.: Nel Fijnheer-Rotgans [et al.]. - [Hippolytushoef] : Historische Vereniging Wieringen, 2013. - 432 p. : ill. - Met reg. - ISBN 978-90-6455-731-6

Winters 1940-1949 / R. Haan. - Oosthuizen : Rogé Haan, 2013. - 235 p. : ill. - Met lit. opg., reg. - ISBN 978-90-811814-7-1. - (De weerkronieken ; 6)

Zwijgen over de Euterpestraat : op het hoofdkwartier van de Sicherheitsdienst in Amsterdam gingen in 1944 verraad en verzet hand in hand / Jan Hopman. - Zoetermeer : Free Musketeers, 2012. - 155 p. : ill. - Beschrijft gebeurtenissen rond Thea Hoogensteijn, secretaresse van Willy Lages, en de Alkmaarse verzetsstrijders Pierre de Bie en Fritz Conijn. - Met lit. opg. - ISBN 978-90-484-2569-3